

z dnia 21 października 2014 r.

**UCHWAŁA NR
RADY MIASTA USTROŃ**

z dnia 2014 r.

w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Ustroń na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 1 i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.) art. 18 ust. 1 i w zw. z art. 14 ust. 2 i art. 17 ust. 1 ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.)

Rada Miasta Ustroń uchwala:

§ 1.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Ustroń na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021.

§ 2.

Traci moc Uchwała XLVIII/517/2014 Rady Miasta Ustroń z dnia 28 sierpnia 2014 r. w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Ustroń na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza Burmistrzowi Miasta

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do Uchwały Nr/2014

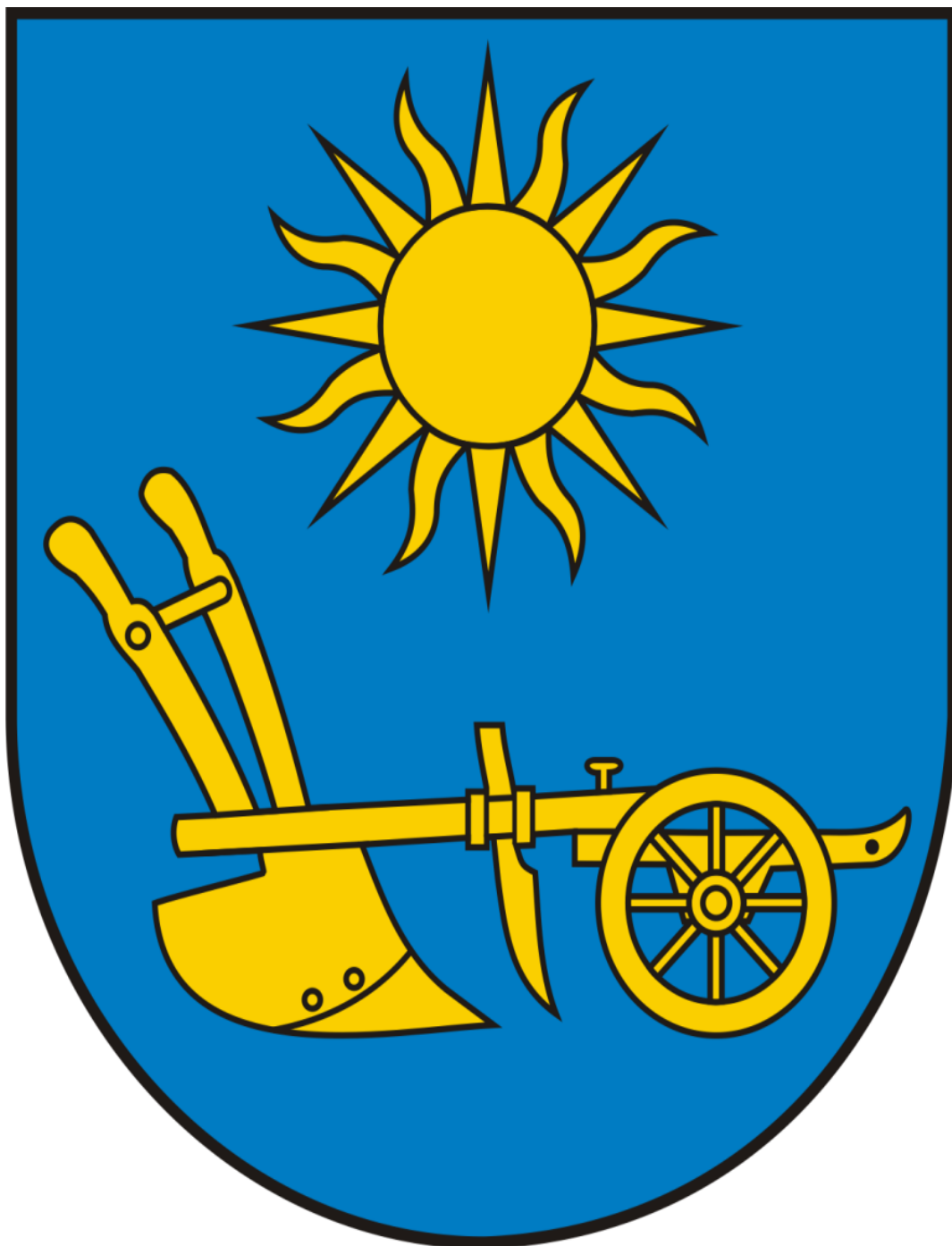
Rady Miasta Ustroń

z dnia.....2014 r.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA

MIASTA USTROŃ NA LATA 2014-2017

Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2018-2021

Ustroń, styczeń 2014

SPIS TREŚCI

1	Wstęp	4
1.1.	Podstawy i uwarunkowania prawne opracowania	4
1.2.	Cel zakres i funkcje programu	4
1.3.	Główne założenia programu	5
2.	Cele i kierunki w dokumentach strategicznych	6
2.1.	Polityka ekologiczna państwa na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do 2016 roku	6
2.2.	Strategia rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”	7
2.3.	Program ochrony środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018	8
2.4.	Strategia rozwoju Śląska Cieszyńskiego 2001-2016	9
2.5.	Powiatowy program ochrony środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego	10
2.6.	Strategia rozwoju Miasta Ustroń do roku 2020	11
3.	Opis ogólny Miasta Ustroń	12
4	Charakterystyka przyrody, krajobrazu i środowiska Miasta Ustroń	12
4.1.	Ogólna charakterystyka przyrodniczo-geograficzna	12
4.1.1.	Położenie geograficzne, rzeźba terenu	12
4.1.2.	Wody powierzchniowe i podziemne	13
4.1.3.	Warunki geologiczne i gleby	14
4.1.4.	Świat zwierzęcy	15
4.1.5.	Klimat lokalny	15
4.2.	Zasoby i różnorodność przyrodnicza obszaru	16
4.2.1.	Zasoby wodne	16
4.2.2.	Zasoby leśne	16
4.2.3.	Zasoby surowców naturalnych	17
4.3.	Systemy obszarów chronionych	18
4.3.1.	Rezerваты przyrody	18
4.3.2.	Parki krajobrazowe	18
4.3.3.	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, użytki ekologiczne, pomniki przyrody	19
4.4.	Inne formy ochrony	20
5.	Stan i zagrożenia środowiska przyrodniczego Miasta Ustroń	20
5.1.	Środowisko wodne	20
5.1.1.	Potencjalne źródła zanieczyszczenia wód	21
5.2.	Środowisko powietrza atmosferycznego	21
5.2.1.	Źródła emisji zanieczyszczeń do powietrza	21
5.3.	Środowisko glebowe	22
5.3.1.	Jakość gleb	22
5.3.2.	Potencjalne źródła zanieczyszczeń gleb i ziemi	22
5.4.	Zanieczyszczenie środowiska hałasem	22
5.5.	Inne potencjalne źródła zagrożeń dla środowiska	23
5.5.1.	Poważne awarie przemysłowe	23
5.5.2.	Zagrożenie powodzią	23
5.5.3.	Zagrożenie pożarem	23
5.5.4.	Zagrożenie skażeniem środowiska	24
5.5.5.	Zanieczyszczenie środowiska promieniowaniem elektromagnetycznym	24
5.5.6.	Zagrożenia geologiczne	24
5.5.7.	Zagrożenia zewnętrzne dla środowiska	24
5.6.	Analiza i ocena stanu środowiska	24

6.	Infrastruktura techniczna ochrony środowiska na terenie Miasta Ustroń	25
6.1.	Zaopatrzenie w wodę	25
6.2.	Odprowadzanie ścieków	26
6.2.1.	Oczyszczalnie ścieków	26
6.2.2.	Sieci kanalizacji sanitarnej	26
6.2.3.	Kanalizacja deszczowa	26
6.3.	Elektroenergetyka	27
6.4.	Sieci gazowe	27
6.5.	Zaopatrzenie w ciepło	27
6.6.	Gospodarka odpadami	27
6.7.	Komunikacja drogowa	28
7.	Założenia do programu ochrony środowiska dla Miasta Ustroń	28
7.1.	Uwarunkowania społeczno-gospodarcze	28
7.2.	Priorytety realizacji programu ochrony środowiska	29
8.	Cele programu ochrony środowiska dla Miasta Ustroń i strategię ich realizacji	29
8.1.	Cel nadrzędny programu ochrony środowiska	39
8.2.	Cele i zadania o charakterze systemowym	39
8.2.1.	Włączenie aspektów ekologicznych polityk sektorowych	39
8.2.2.	Aktywizacja rynku do działań na rzecz środowiska	39
8.2.3.	Mechanizmy ekonomiczne i systemy finansowania	40
8.2.4.	Wzmocnienie instytucjonalne	40
8.2.5.	Edukacja ekologiczna, dostęp do informacji	40
8.2.6.	Monitoring jakości środowiska	41
8.3.	„Gorące punkty”	41
9.	Harmonogram realizacji zadań programu ochrony środowiska	41
10.	Źródła finansowania realizacji programu ochrony środowiska	42
11.	System oceny realizacji programu wraz z proponowanymi wskaźnikami	43
12.	Streszczenie w języku niespecjalistycznym	45
13.	Załączniki do programu ochrony środowiska dla Miasta Ustroń	46
13.1.	Załącznik nr 1 Wykaz literatury	46
13.2.	Załącznik nr 2 Wykaz aktów prawnych	46
13.3.	Załącznik nr 3 Wykaz tabel	46

Wprowadzenie

Podstawą opracowania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Ustroń (granice Miasta Ustroń pokrywają się z granicami Gminy Ustroń) jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (j.t. Dz. U. 2008 Nr 25 poz. 150).

1. WSTĘP

1.1. PODSTAWY I UWARUNKOWANIA PRAWNE OPRACOWANIA

Ochrona środowiska naturalnego jest obowiązkiem wszystkich mieszkańców i władz publicznych, które poprzez politykę zrównoważonego rozwoju powinny zapewnić nie tylko bezpieczeństwo ekologiczne, ale i dostęp do nieuszczerplonych zasobów nie tylko współczesnemu, ale i przyszłym pokoleniom. Obowiązek ten jest zapisany w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.

Uszczegółowieniem zapisów Konstytucji są przepisy ustawowe o samorządzie terytorialnym stanowiące, że jednostki samorządu terytorialnego wykonują zadania publiczne określone ustawami, w tym m.in. zadania z zakresu ochrony środowiska i przyrody. W pełni szanując zasadę zrównoważonego rozwoju należy szukać takich kierunków rozwoju, które doprowadzą do ograniczenia emisji i materiałochłonności oraz do poszanowania energii i zasobów wodnych, poprawy jakości środowiska przyrodniczego, wzmocnienia struktur ekologicznych, rozwijania aktywności obywatelskiej i świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Polityka ekologiczna prowadzona przez władze samorządowe w pełni wyrażana jest poprzez ideę ekorozwoju – widoczną w planowaniu i realizacji zadań uznanych przez lokalną społeczność jako strategiczne.

Niniejszy Program Ochrony Środowiska dla Miasta Ustroń stanowić będzie podstawę działań Samorządu Miasta Ustroń w zakresie polityki ekologicznej. Opracowano go zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi w szczególności z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony Środowiska. Program jest zgodny z Polityką Ekologiczną Państwa i określa w szczególności:

- 1) cele ekologiczne,
- 2) priorytety ekologiczne,
- 3) poziomy celów długoterminowych
- 4) rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- 5) środki niezbędne do osiągnięcia celów w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

Prawo ochrony środowiska określa w art. 14 ust. 2, że politykę ekologiczną przyjmuje się na okres czterech lat, przewidując w niej działania w perspektywie obejmującej kolejne cztery lata. Niniejszy program zawiera cele i zadania krótkookresowe do 2017 r. oraz cele długookresowe do roku 2021.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Ustroń uchwała Rada Miasta Ustroń. Ocena i weryfikacja niniejszego programu dokonywana będzie zgodnie z wymogami w.w ustawy co 2 lata od przyjęcia dokumentu, stwarzając możliwość jego weryfikacji i aktualizacji.

Ministerstwo Środowiska opracowało i opublikowało „Wytyczne sporządzania Programów Ochrony Środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym”. W dokumencie określono, iż wytyczne mają charakter ramowy i mogą być wykorzystane jako materiał pomocniczy przy sporządzaniu Programów Ochrony Środowiska. Niniejszy Program Ochrony Środowiska dla Miasta Ustroń opracowany został z uwzględnieniem powyższych wytycznych.

Wykaz aktów prawnych obowiązujących na dzień 1 stycznia 2014 r. zgodnie z którymi sporządzono niniejsze opracowanie, został określony w **załączniku nr 2**.

1.2. CEL, ZAKRES I FUNKCJE PROGRAMU

Naczelnym celem niniejszego Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Ustroń jest określenie polityki zrównoważonego rozwoju miasta, która ma być realizacją polityki ekologicznej państwa w skali lokalnej. Dokument ten w pełni odzwierciedla tendencje europejskiej polityki ekologicznej, której głównymi zasadami są:

- 1) zrównoważony rozwój,

- 2) równy dostęp do środowiska postrzegany w kategoriach sprawiedliwości 3. międzypokoleniowej, międzyregionalnej i międzygrupowej,
- 3) równoważenie szans pomiędzy człowiekiem, a przyrodą,
- 4) przezorność w korzystaniu ze środowiska,
- 5) uspołecznienie wszelkich procedur związanych z oddziaływaniem na środowisko, subsydiarność i przezorność,
- 6) przestrzeganie reguły, że „zanieczyszczający” płaci,
- 7) skuteczność efektywności ekologicznej i ekonomicznej.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Ustroń uwzględnia uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne w tym ekologiczne, przestrzenne, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania rozwoju miasta. Określa również priorytetowe działania ekologiczne oraz harmonogram zadań ekologicznych. Poniżej przedstawiony jest także opis uwarunkowań realizacyjnych dokumentu, jego wdrożenie, ewaluacja i monitoring.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Ustroń daje wytyczne dla formułowania polityki ochrony środowiska na obszarze miasta. Zawarte w nim cele ekologiczne i zadania realizacyjne pozwolą zapewnić odpowiednie warunki życia mieszkańców przy zakładanym rozwoju gospodarczo-społecznym.

Struktura programu ochrony środowiska nawiązuje do struktury „Polityki ekologicznej państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”, a więc obejmuje następujące zagadnienia:

zastosowanie systemu „zielonych zamówień” w postępowaniach o udzielenie

- 1) zamówienia publicznego organizowanych przez wszystkie instytucje korzystające ze środków publicznych, - eliminacja z rynku wyrobów szkodliwych dla środowiska,
- 2) promocja tworzenia „zielonych miejsc pracy” z wykorzystaniem funduszy Unii Europejskiej,
- 3) promocja transferu do Polski najnowszych technologii służących ochronie środowiska przez finansowanie projektów w ramach programów unijnych,
- 4) wykonanie analizy dotyczącej możliwości wprowadzenia w Polsce „zielonej” reformy podatkowej,
- 5) przeprowadzenie ogólnopolskiej kampanii społecznej kształtującej zrównoważone wzorce konsumpcji,
- 6) wprowadzenie etykiet informujących o produktach ekologicznych i ich promocja wśród społeczeństwa,
- 7) opracowanie krajowego planu wycofania proszków do prania zawierających fosforany,
- 8) wsparcie zastosowania pojazdów o niskiej emisji i wysokiej efektywności energetycznej z napędami alternatywnymi oraz wypracowanie rozwiązań hamujących napływ do krajowego parku zagranicznych pojazdów o niekorzystnych parametrach ekologicznych i energetycznych.

Główne funkcje Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Ustroń:

- 1) realizacja polityki ekologicznej państwa na terenie Miasta Ustroń,
- 2) strategiczne zarządzanie miastem w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami,
- 3) wdrażanie zasady zrównoważonego rozwoju,
- 4) gromadzenie i przekazanie informacji na temat zasobów środowiska przyrodniczego oraz stanu poszczególnych komponentów środowiska,
- 5) przedstawienie problemów i zagrożeń ekologicznych wraz z propozycjami ich rozwiązania w określonym czasie,
- 6) organizacja systemu informacji o stanie środowiska Miasta Ustroń i działaniach zmierzających do jego poprawy.

1.3. GŁÓWNE ZAŁOŻENIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Ustawa Prawo ochrony środowiska stawia wymagania zarówno w odniesieniu do polityki ekologicznej państwa jak i programów ochrony środowiska przygotowywanych dla województw, powiatów i gmin.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Ustroń na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021 zawiera:

- 1) cele ekologiczne,
- 2) priorytety ekologiczne,
- 3) rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- 4) określenie środków niezbędnych do sfinansowania założonych celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne.

Dokumentem wytyczającym cele i kierunki działań w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego w Mieście Ustroń jest „Strategia rozwoju Miasta Ustroń do roku 2020”. Rozwój poszczególnych dziedzin gospodarki Miasta Ustroń i jej relacje ze środowiskiem przedstawione są dla celów operacyjnych:

- 1) kompleksowa i efektywna gospodarka wodno-ściekowa,
- 2) poprawa jakości powietrza w Ustroniu,
- 3) poprawa bezpieczeństwa ekologicznego, edukacja ekologiczna oraz zwiększenie efektywności gospodarki odpadami,

Domeny są współistniejące i współdziałające, które zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju powinny podlegać zmianom prowadzącym do stałego rozwoju Miasta Ustroń przy jednoczesnej minimalizacji konfliktów.

Dokumentem nadrzędnym, wytyczającym cele i kierunki działań w zakresie ochrony środowiska w Mieście Ustroń jest „Polityka ekologiczna państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”,

Mając powyższe na uwadze konstrukcja niniejszego Program Ochrony Środowiska dla Miasta Ustroń przewiduje dwa okresy:

- 1) podstawowy krótkoterminowy na lata 2014-2017,
- 2) okres perspektywiczny na lata 2018-2021.

W Programie uwzględniono cele strategiczne określone w Strategii Miasta Ustroń do roku 2020 oraz zapisy „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Ustroń” przyjętym Uchwałą Nr XIX/209/2008 Rady Miasta Ustroń z dnia 28 lutego 2008 r. Program uwzględnia również zapisy „Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”. Przy ustalaniu priorytetów kierowano się następującymi dokumentami określającymi politykę i strategię regionalne:

- 1) Programem Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018,
- 2) Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”,
- 3) Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2007-2013,
- 4) Strategią Rozwoju Śląska Cieszyńskiego na lata 2001-2016.
- 5) Uwzględniono także zapisy strategii i programów branżowych.

Niniejszy Program Ochrony Środowiska dla Miasta Ustroń będzie pełnił rolę narzędzia zarządzania środowiskiem w skali Miasta. Przewiduje się, że zarządzanie będzie odbywać się z wykorzystaniem instrumentów pozwalających na weryfikację Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Ustroń w oparciu o wyniki monitorowania procesów zachodzących w szeroko rozumianym otoczeniu realizowanej polityki ekologicznej.

2 .CELE I KIERUNKI W DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH

2.1 POLITYKA EKOLOGICZNA PAŃSTWA NA LATA 2009-2012 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO 2016 R.

W polityce ekologicznej określono kierunki działań systemowych, a także kierunki ochrony zasobów naturalnych oraz poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego. Kierunki te zostały usystematyzowane w poniższe grupy:

Kierunki działań systemowych:

- 1) Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,
- 2) Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska,
- 3) Zarządzanie środowiskowe,
- 4) Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska,
- 5) Rozwój badań i postęp techniczny,
- 6) Odpowiedzialność za szkody w środowisku,
- 7) Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym,

Ochrona zasobów naturalnych:

- 1) Ochrona przyrody,
- 2) Ochrona i zrównoważony rozwój lasów,
- 3) Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi,
- 4) Ochrona powierzchni ziemi,
- 5) Gospodarowanie zasobami geologicznymi,

Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:

- 1) Środowisko a zdrowie,
- 2) Jakość powietrza,
- 3) Ochrona wód,
- 4) Gospodarka odpadami,
- 5) Oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych,
- 6) Substancje chemiczne w środowisku.

2.2. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2020”

Priorytet B Województwo śląskie regionem o powszechnej dostępności do regionalnych usług publicznych o wysokim standardzie Dziedziny wsparcia			
Usługi społeczne		Usługi i infrastruktura bezpieczeństwa ekologicznego	Mieszkalnictwo, regionalne przestrzenie publiczne i turystyka
CEL STRATEGICZNY : B.1 Zdrowy i bezpieczny mieszkani		CEL STRATEGICZNY : B.2 Wysoka jakość środowiska naturalnego	CEL STRATEGICZNY : B.3 Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka
KIERUNKI DZIAŁAŃ:		KIERUNKI DZIAŁAŃ:	KIERUNKI DZIAŁAŃ:
B.1.1 Poprawa dostępu do wysokiej jakości		B.2.1 Utworzenie systemu kształtowania i wykorzystania	B.3.1 Zagospodarowanie centrów miast oraz zdegradowanych

usług medycznych B.1.2 Upowszechnienie oraz promocja aktywnego stylu życia B.1.3 Podniesienie skuteczności polityki społecznej B.1.4 Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego B.1.5 Wzmacnianie aktywności społecznej	zasobów wodnych B.2.2 Poprawa jakości powietrza B.2.3 Ochrona przed hałasem B.2.4 Uporządkowanie i wdrożenie systemu gospodarki odpadami B.2.5 Rewitalizacja terenów zdegradowanych B.2.6 Zachowanie i odtworzenie bio- i georóżnorodność B.2.7 Rozwój trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej	dzielnic B.3.2 Poprawa warunków mieszkaniowych B.3.3 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunalnej B.3.4 Rozwój i modernizacja komunikacji publicznej obszarów miejskich B.3.5 Kształtowanie ośrodków wiejskich B.3.6 Zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu
PRIORYTET B Województwo śląskie regionem o powszechnej dostępności do regionalnych usług publicznych o wysokim standardzie		

2.3. PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO DO ROKU 2013 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2018

Naczelną zasadą przyjętą w Programie jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska. W związku z tym nadrzędnym celem Programu jest: Rozwój gospodarczy przy zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego

Województwa.

Cele długoterminowe do roku 2018 dla każdego z obszarów:

Powietrze atmosferyczne (P) - Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz ograniczanie zużycia energii i wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł.

Zasoby wodne (W) - Przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania.

Gospodarka odpadami (GO) - Minimalizacja ilości powstających odpadów, wzrost wtórnego wykorzystania i ograniczenie składowania pozostałych odpadów.

Ochrona Przyrody (OP) - Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym) oraz georóżnorodności.

Tereny przemysłowe (TP) - Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno – ekonomicznymi.

Hałas (H) - Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców województwa śląskiego i środowiska poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów.

Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące (PR) - Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

Zapobieganie powstawaniu poważnych awarii przemysłowych (PPAP)

- Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych

oraz minimalizacja ich skutków

Zasoby Naturalne (ZN) - Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi

Gleby użytkowane rolniczo (GL) - Racjonalne wykorzystywanie zasobów glebowych.

2.4. STRATEGIA ROZWOJU ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO 2001-2016

Cel strategiczny 1. *Poprawa jakości życia mieszkańców Śląska Cieszyńskiego, szczególnie w zakresie ochrony zdrowia. Zwiększanie atrakcyjności Śląska Cieszyńskiego jako miejsca osiedlania się i lokowania inwestycji.*

Cele operacyjne:

- Rozbudowa infrastruktury technicznej.
- Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców Powiatu Cieszyńskiego – kształtowanie postaw proekologicznych.
- Prowadzenie działań informacyjnych, promujących podejmowane w Powiecie przedsięwzięcia Ekologiczne.
- Współdziałanie gmin i powiatu celem opracowania procedur działań proekologicznych.
- Promocja i wdrażanie niekonwencjonalnych źródeł energii.
- Promocja i wykorzystywanie lokalnych surowców naturalnych.
- Poprawa wizerunku i ładu przestrzennego powiatu.

Cel strategiczny 2. *Zwiększenie dochodów z działalności turystycznej w Powiecie Cieszyńskim prowadzone zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.*

Cele operacyjne

- Promowanie rozwoju agroturystyki w Powiecie Cieszyńskim.
- Rozwój rolnictwa ekologicznego, w oparciu o zasadę dobrej praktyki rolniczej, w celu produkcji zdrowej żywności.
- Tworzenie infrastruktury technicznej dla turystyki z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.
- Stworzenie spójnej na poziomie powiatu i gmin strategii zagospodarowania przestrzennego w obszarze ochrony środowiska, zawierającej określenie stref działań gospodarczych na terenie powiatu z wydzielaniem obszarów objętych całkowitą lub częściową ochroną przyrody.
- Promocja powiatu jako terenu, na którym przestrzegane są obowiązujące normy ochrony środowiska.
- Ochrona zlewni wód Wisły i Olzy.
- Osiągnięcie czystości wód pozwalającej na przywrócenie obecności raka szlachetnego i błotnego w rzekach powiatu.

Cel strategiczny 3. *Promowanie i podnoszenie prestiżu Powiatu Cieszyńskiego w skali kraju i Europy poprzez wzmacnianie działań mających na celu zachowanie przyrody*

Cele operacyjne

- Przebudowa istniejącego drzewostanu.
- Przywrócenie obecności raka szlachetnego i raka błotnego w rzekach powiatu.
- Opracowanie programów ochrony gatunków fauny i flory z partnerem czeskim i słowackim.
- Popularyzacja różnorodnych form ochrony przyrody.
- Sterowanie ruchem turystycznym.
- Prowadzenie stałej współpracy samorządów i innych instytucji ze stroną czeską i słowacką.
- Uporządkowanie gospodarki odpadami.
- Wspieranie działań organizacji pozarządowych.

2.5. POWIATOWY PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU CIESZYŃSKIEGO

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego nie formułuje celu generalnego, przyjmując, że misją powiatu cieszyńskiego, zawarta w Strategii Rozwoju Śląska Cieszyńskiego wystarczająco podkreśla potrzebę zachowania dobrego stanu środowiska, jako podstawowego warunku zrównoważonego i harmonijnego rozwoju. W zakresie długoterminowej strategii działań w zakresie ochrony i poprawy stanu środowiska na terenie powiatu cieszyńskiego zakłada się kontynuację polityki ekologicznej Powiatu określonej w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego, przyjętym Uchwałą nr XIV/128/03 Rady Powiatu Cieszyńskiego z dnia 29 grudnia 2003 r. Cele długoterminowe zostają sformułowane na podstawie dziedzin wskazanych w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego, tj.:

- 1) edukacji ekologicznej,
- 2) ochrony przyrody i poprawy ładu przestrzennego,
- 3) racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej,
- 4) ochrony powierzchni ziemi,
- 5) ochrony powietrza, ekologicznych środków transportu i odnawialnych źródeł energii,
- 6) ochrony przed hałasem,
- 7) monitoringu środowiska i ochrony przed nadzwyczajnymi zagrożeniami,
- 8) turystyki i rozwoju agroturystyki.

Tabela 1: Dziedziny, cele długoterminowe i średnioterminowe objęte Aktualizacją Programu Ochrony Środowiska Powiatu Cieszyńskiego

Dziedziny wskazane w Programie Ochrony Środowiska	Cele długoterminowe przypisane dziedzinom	Zaktualizowane cele średnioterminowe
Ochrona przyrody i poprawa ładu przestrzennego. Ochrona powierzchni ziemi.	I. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego.	I.1. Ochrona przyrody i poprawa ładu przestrzennego ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000. I.2. Ochrona powierzchni ziemi i zasobów kopalin. I.3. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów.
Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa. Gospodarka odpadami. Ekologiczne środki transportu i odnawialne źródła energii. Ochrona przed hałasem. Turystyka i rozwój agroturystyki.	II. Poprawa jakości środowiska, racjonalne korzystanie z zasobów przyrody oraz zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii.	II.1. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych – racjonalna gospodarka wodno-ściekowa. II.2. Minimalizacja obciążenia środowiska odpadami. II.3. Ochrona powietrza - ekologiczne środki transportu i odnawialne źródła energii. II.4. Zrównoważony rozwój turystyki i agroturystyki. II.5. Ochrona przed hałasem i działaniem pól elektromagnetycznych.
Edukacja ekologiczna.	III. Edukacja ekologiczna, monitoring i poprawa	III.1. Edukacja ekologiczna. III.2. Monitoring środowiska

Monitoring środowiska. Ochrona przed nadzwyczajnymi Zagrożeniami.	bezpieczeństwa ekologicznego.	i ochrona przed nadzwyczajnymi zagrożeniami.
--	-------------------------------	--

2.6. STRATEGIA ROZWOJU MIASTA USTROŃ DO ROKU 2020

Istotne kierunki rozwoju i zadania Miasta Ustroń określone zostały w „Strategii rozwoju Miasta Ustroń do roku 2020”. Zadania dotyczące ochrony środowiska zostały określone w celu strategicznym: Ochrona ustrońskiego środowiska naturalnego:

1. Kompleksowa i efektywna gospodarka wodno-ściekowa.

- 1) Budowa brakujących elementów systemu kanalizacji sanitarnej w mieście Ustroń oraz modernizacja istniejących.
- 2) Modernizacja systemu kanalizacji sanitarnej w celu przejęcia całości ścieków terenu miasta przez oczyszczalnię ścieków w Ustroniu.
- 3) Budowa brakujących elementów systemu zaopatrzenia w wodę w mieście Ustroń oraz modernizacja istniejących.
- 4) Wspieranie poprawy systemu gospodarki wodno-ściekowej na obszarach o rozproszonej zabudowie (oczyszczalnie przydomowe).
- 5) Systematyczny rozwój systemu kanalizacji deszczowej.

2. Poprawa jakości powietrza w Ustroniu.

- 1) Przeciwdziałanie niskiej emisji i wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii – systematyczna realizacja zadań wynikających z Programu Ograniczenia Niskiej Emisji na lata 2012 – 2015 oraz opracowanie i realizacja programu z perspektywą do roku 2019.
- 2) Realizacja działań termomodernizacyjnych w odniesieniu do obiektów użyteczności publicznej oraz systematyczna instalacja systemów służących do pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych (głównie energia słoneczna – systemy kolektorów).
- 3) Modernizacja oraz zwiększenie efektywności energetycznej ciepłowni w zasobach Przedsiębiorstwa Komunalnego sp. z o.o. w Ustroniu.
- 4) Promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii przez użytkowników indywidualnych w gospodarstwach domowych – uruchomienie systemu wsparcia finansowego dla gospodarstw domowych instalujących systemy solarne.
- 5) Podejmowanie systematycznych działań promocyjnych i edukacyjnych w odniesieniu do zagadnień związanych z jakością powietrza, niską emisją oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.

3. Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego, edukacja ekologiczna oraz zwiększenie efektywności gospodarki odpadami.

- 1) Realizacja działań mających na celu identyfikację i usuwanie azbestu z obiektów na terenie miasta.
- 2) Systematyczne wzmacnianie zasięgu i skuteczności selektywnej zbiórki odpadów, zbiórki odpadów wielkogabarytowych, zbiórki odpadów niebezpiecznych.
- 3) Realizacja innych zadań wynikających z Wojewódzkiego / Krajowego Planu Gospodarki Odpadami, Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Ustroń oraz Program Usuwania Azbestu dla Powiatu Cieszyńskiego, a także analogicznych dokumentów strategicznych na poziomie regionalnym.
- 4) Systematyczna realizacja projektów związanych z edukacją ekologiczną, w tym we współpracy z partnerami z sektora publicznego oraz organizacjami pozarządowymi.
- 5) Systematyczny monitoring środowiska oraz podejmowanie działań na rzecz promocji i zachowania dziedzictwa przyrodniczego Ustronia (także zabezpieczenia w kontekście potencjalnego wystąpienia stanów zagrożenia naturalnego).

3. OPIS OGÓLNY MIASTA USTRON

Miasto położone jest wśród zboczy Równicy i Czantorii. Różnica wzniesień wynosi ponad 500 metrów pomiędzy centrum miasta w dolinie Wisły, a Czantorią Wielką i Równicą. W skład miasta wchodzi następujące jednostki osadnicze: Ustron, Hermanice, Lipowiec, Nierodzim, Zawodzie i Dobka.

Zaczyna się tu Główny Szlak Beskidzki biegnący w stronę Równicy. Miasto Ustron położone na głównym szlaku komunikacyjnym Katowice-Wisła należy do najlepiej rozwiniętych uzdrowisk w Polsce.

Miasto o powierzchni 5 903 ha zamieszkiwało na dzień 31.12.2012 r. 15 543 osób. Pierwszą wzmiankę o Ustroniu zanotowano w 1305 r. Nazwa miejscowości wielokrotnie podlegała zmianom (Ustrona, Ustroin, Ustrone, Ustron), a wywodziła się od pojęcia miejsca ustronnego, zacisznego, położonego na uboczu.

Odkryte przez ustronkich „szmelcerów” lecznicze właściwości wody nagrzewanej żużlem wielkopiecowym zapoczątkowały nowy okres w historii Ustronia. Wykorzystanie w leczeniu chorób reumatycznych kąpiei żużlowych oraz wybudowanie w 1802 r. Domu Zdrojowego z łazienkami i pokojami gościnnymi dały początek lecznictwu uzdrowiskowemu. Odkrycie w drugiej połowie XIX w. źródeł wody żelazistej i pokładów borowiny poszerzyło zakres zabiegów. W 1882 r. Rząd Krajowy w Opawie zatwierdził Ustron jako austriackie uzdrowisko. Tak więc od XIX w. rozwijały się w Ustroniu trzy kierunki: pasterski, przemysłowy oraz uzdrowiskowy. W latach 60 i 70 minionego stulecia zdecydowano o wybudowaniu obiektów sanatoryjnych i licznych ośrodków wypoczynkowych. To właśnie ta dziedzina gospodarki ma dla dzisiejszego Miasta Ustron najważniejsze znaczenie i decyduje o strategii rozwoju miasta.

W części północnej Miasta w dzielnicach Nierodzim, Lipowiec i Hermanice są względnie dobre warunki dla upraw rolnych, dlatego też w tych rejonach dominującą funkcją jest rolnictwo. Atrakcyjne położenie tych terenów sprawia, że obszar ten w coraz większym stopniu ma charakter podmiejski z silną tendencją do rozwoju budownictwa mieszkaniowego.

4. CHARAKTERYSTYKA PRZYRODY, KRAJOBRAZU I ŚRODOWISKA MIASTA USTRON

4.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZYRODNICZO-GEOGRAFICZNA

4.1.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE, RZEŻBA TERENU

Miasto Ustron leży w południowej części województwa śląskiego i graniczy z:

- miastem i gminą Skoczów – od północy,
- gminą Brenna – od wschodu,
- miastem Wisła – od południa,
- gminą Golezów – od zachodu.

Granica południowa stanowi jednocześnie granicę państwową pomiędzy Polską, a Republiką Czeską. Miasto leży na głównym szlaku komunikacyjnym Katowice–Wisła oraz w pobliżu kilku przejść granicznych.

Bliska lokalizacja w stosunku do Cieszyna, Bielska-Białej oraz miast aglomeracji śląskiej sprawia, iż Ustron jest ośrodkiem o dobrej dostępności także dla rekreacji jednodniowej i weekendowej.

Korzystne są połączenia komunikacyjne – poprzez drogę wojewódzką Nr 941. Uzupełnienie stanowi linia kolejowa.

Ustron jest pierwszym ośrodkiem turystycznym na szlaku Beskidu Śląskiego posiadającym połączenia komunikacyjne z innymi ośrodkami tego typu:

Wisła – odl. ok. 10 km (liczona pomiędzy centrami miast),

Istebna – odl. ok. 25 km, z drogowym przejściem granicznym w Jasnowicach,

Koniaków – odl. ok. 30 km,

Szczyrk – odl. ok. 40 km, dostępny poprzez miasto Wisła i przełęcz Salmopol.

Istnieją także dogodne połączenia do :

Katowice – odl. ok. 75 km,

Warszawy – odl. ok. 369 km,

Krakowa – odl. ok. 120 km,

oraz do lotnisk Katowice Pyrzowice oraz Kraków Balice.

Ustronń zlokalizowany jest w pobliżu głównego europejskiego szlaku komunikacyjnego północ-południe, w sąsiedztwie największego na południu Polski przejścia granicznego Cieszyn Boguszowice (20 km), zbudowanego na potrzeby ruchu tranzytowego i turystycznego.

Atrakcję miasta stanowi także przejście graniczne na szlaku turystycznym Wielka Czantoria-Nydek, otwarte wyłącznie dla ruchu pieszego i narciarskiego.

Obszary turystyczne w sąsiedniej gminie Brenna, ze względu na układ terenu, osiągalne są jedynie poprzez szlaki turystyczne. Samochodem można się tam dostać, korzystając z drogi powiatowej Lipowiec-Górki Wielkie.

Obszar miasta jest urozmaicony, położony na wysokości od ok. 314 m n.p.m. (Nierodzim) do 995 m n.p.m. (Czantoria), w dolinie rzeki Wisły, a otoczony następującymi szczytami górskimi:

- od wschodu – Żarnowiec (668 m n.p.m.), Lipowski Groń (743 m n.p.m.), Równica (884 m n.p.m.), Beskidek (700 m n.p.m.), Trzy Kopce (803 m n.p.m.)

- od zachodu – Czantoria Mała (866 m n.p.m.), Czantoria Wielka (995 m n.p.m.).

Masyw Czantorii stanowi granicę zlewni Odry i Wisły, z kolei wschodni łańcuch górski – granicę zlewni rzek Wisły i Brennicy.

Obrzeże południkowo ułożonej doliny Wisły tworzy od strony wschodniej masyw Równicy (884 m n.p.m.), natomiast od strony zachodniej nieco cofnięty, ale wyższy masyw Czantorii. Górotwór Czantorii przewyższa dolinę o ponad 500 m, a szczyt Wielkiej Czantorii stanowi zarazem najwyższą kulminację (995 m n.p.m.) w całym łańcuchu górskim. Masyw Czantorii jest najbardziej wysuniętym na zachód grzbieciem Beskidu Śląskiego. Poprzedza go wyraźne przedproże, przechodzące w wyrównany płaskowyż, opadające zaś łagodnie w kierunku północnym. Jego środkiem płynie rzeka Wisła.

Centrum Ustronia położone jest na wys. ok. 360 m n.p.m., natomiast poszczególne przysiółki dochodzą do wys. ok. 500 m n.p.m.

4.1.2. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Wody podziemne

W rejonie Ustronia wyróżnia się, poza wodami występującymi w użytkowym poziomie wód podziemnych czwartorzędu i stropowej części fliszu, cztery piętra wodonośne (Chowaniec J., 1993):

- kredowo-paleogeńskie,
- neogeńskie,
- karbońskie,
- dewońskie.
- Poziom czwartorzędu

Miasto leży w obrębie czwartorzędowego Użytkowego Poziomu Wód Podziemnych (UPWP). Czwartorzędowy poziom wodonośny związany jest z utworami akumulacji rzecznej Wisły i występuje na głębokości od 2,0 m do 7,0 m. Głębokość występowania lustra wody zależy od wielkości opadów atmosferycznych, których infiltracja odbywa się bezpośrednio w podłoże z uwagi na brak izolacji w postaci utworów półprzepuszczalnych.

- Piętro kredowo-paleogeńskie

W piętrze kredowo-paleogeńskim (fliszowym) J. Chowaniec (1993) wyróżnił dwa poziomy:

- w jednostce śląskiej,
- w jednostce podśląskiej.

Zróźnicowane warunki zasilania i wykształcenie litologiczne utworów kredowo- paleogeńskich powodują, że wody występujące w wyróżnionych poziomach charakteryzują się różną mineralizacją i składem chemicznym.

Wody poziomu związanego z jednostką śląską są typu wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowego lub wodorowęglanowo-sodowego. Ich mineralizacja nie przekracza 2,0 g/dm³.

W jednostce podśląskiej stwierdzono wody chlorkowo-sodowe, bromkowe, jodkowe o ogólnej mineralizacji od 2,5 do 3,2 g/dm³.

- Piętro karbońskie

Wykształcenie litologiczne utworów karbonu nie sprzyja gromadzeniu i przewodzeniu wód podziemnych. W otworze U-3 z utworów karbonu stwierdzono niewielki dopływ wody o mineralizacji 26 g/dm³ i typie chlorkowo-sodowym.

- Piętro dewońskie

Ze względu na występowanie mineralnych wód (solanek) leczniczych jest to najważniejsze piętro wodonośne w rejonie Ustronia. Zostało w różnym zakresie przebadane we wszystkich głębokich otworach za wodami leczniczymi w Ustroniu. Temperatura w złożu solanki wynosi 54° C. Zwierciadło statyczne stabilizuje się na głębokości ok. 200 m. Stężenie eksploatowanej solanki wynosi 11-13%. Wydobyciu solanki towarzyszy metan.

Wody powierzchniowe

Cały obszar Ustronia, należąc do zlewni Wisły Małej, znajduje się w obszarze ustanowionej strefy ochronnej ujęć wody pitnej na Zbiorniku Goczałkowickim (Strumień, Goczałkowice).

Przez Ustron przepływa rzeka Wisła, która wypływa spod szczytu Baraniej Góry w mieście Wisła. Na sieć hydrograficzną w rejonie miasta oprócz Wisły składa się wiele krótkich potoków górskich oraz kilka potoków o charakterze podgórskim przepływających przez jego północną część. Najdłuższe są potoki: Dobka, który ma 6 km długości, Poniwiec – 4 km oraz Bładnica – 7,8 km. Oprócz innych nie wymienionych cieków przez miejscowość przepływa Młynówka, która nie jest naturalnym ciekiem, ale powstała dla zapewnienia napędu kół młyńskich oraz tartaków jako kanał wypływający z koryta Wisły, równoległy do niej. Wody Wisły zasilają Młynówkę w rejonie Obłązca poprzez zlokalizowany tam jaz. Po drodze ciek przyjmuje część lewobrzeżnych dopływów Wisły oraz wody ze spływu powierzchniowego.

4.1.3. WARUNKI GEOLOGICZNE I GLEBY

Pod względem geologicznym rejon Miasta Ustron przynależy do wewnętrznych Karpat Fliszowych, zlokalizowany jest w obrębie jednostki strukturalnej zwanej Płaszczowiną Śląską z pasmami Beskidu Śląskiego. Miejscami spod Płaszczowiny Śląskiej pojawiają się w formie okien tektonicznych utwory brzeżnej części formacji Karpat Zewnętrznych t.j. jednostki podśląskiej.

W budowie geologicznej terenu udział biorą utwory:

- Czwartorzędowe,
- Kredowe.

Utwory czwartorzędowe – reprezentowane są na wzniesieniach przez gliny zwietrzelinowe i zwietrzelinę piaskowo-lupkową, miejscami piaszczystą, natomiast w dolinach większych cieków powierzchniowych (głównie w dolinie Wisły) występują osady akumulacji rzeczne w postaci glin, ilów, namulów i utworów piaszczysto-żwirowo-otczakowych (materiał piaskowcowy), słabo obtoczonych i często zaglinionych lub zailonych. Miąższość ogólna utworów czwartorzędowych jest zmienna i waha się w granicach 1,0-5,0 m.

Utwory kredowe – zalegają bezpośrednio pod pokrywą czwartorzędową i wykształcone są jako utwory fliszowe Karpat Zewnętrznych, przynależne tektonicznie do Płaszczowiny Śląskiej. Są to:

- piaskowce grubi i cienkoławicowe oraz łupki (warstwy godulskie środkowe),
- piaskowce i zlepieńce gruboławicowe, piaskowce średnioławicowe i łupki.

Wiekowo w.w. utwory przynależą do kredy górnej – cenoman i senon. Utwory fliszowe są pofałdowane i zaburzone tektonicznie, a upady warstw mieszczą się w granicach 16° – 85°.

Gleby na terenie miasta powstały na podłożu ciężkim, w obrębie stożka napływowego Wisły nieco lżejszym, gdzie występują gliny lekkie – przeważnie pylaste, rzadziej gliny średnie – na ogół pylaste, w rejonie Polany – piaski gliniaste mocno pylaste. W rejonie Małej Czantorii, w Dobce, na stokach góry Jastrzębia pojawiają się gliny lekko pylaste. W zachodniej części Hermanic, południowej i południowo-zachodniej części

Lipowca, w rejonie Równicy, górnego Jaszowca, Dobki, Polany przeważa podłoże glin średnich pylastych. Gliny ciężkie występują na stokach Jelenicy i południowo-wschodnich stokach Kopieńca, natomiast gliny ciężkie pylaste dominują w rejonach Lipowca i Zawodzia. Podłoże bardzo ciężkie występuje rzadziej, głównie w niższych częściach stoków. Przeważa ono w rejonie Jelenicy i Gojów. W partiach szczytowych Kopieńca występują rędziny ciężkie. Dominującym typem gleb w obrębie doliny Wisły są mady. Na niewielkim obszarze w Lipowcu występują gleby brunatne właściwe. Inne typy gleb występują rzadziej. Część gleb jest rolniczo nieprzydatna.

Obszar korzystny dla prowadzenia działalności rolniczej to część północna miasta – dzielnica Lipowiec, która ma sprzyjające ukształtowanie terenu oraz zwarte kompleksy wartościowych gleb. Stosunkowo zwarte kompleksy wartościowych gleb znajdują się w dzielnicy Goje i na Jelenicy oraz w Ustroniu w rejonie ul. Polańskiej.

Tabela 2. Wartość bonitacyjna gleb

Klasa	Grunty orne (R) ha	Użytki zielone (łąki, pastwiska) (Ł, Ps) ha	Razem R, Ł, Ps ha	w %
Klasa II	5	1	kl. II - 6	0,3%
Klasa IIIa	62			
Klasa IIIb	152			
Klasa III		41	kl III - 255	12,5%
Klasa IVa	409			
Klasa IVb	422			
Klasa IV		202	kl. IV - 1033	50,7%
Klasa V	318	176	kl. V - 494	24,3%
Klasa VI	40	209	kl. VI - 249	12,2%
Razem	1408 ha	629 ha	2037	100%

Ustroń to miejscowość, posiadająca 2037 ha użytków rolnych, w tym ok. 1408 gruntów ornych i ok. 629 ha użytków zielonych.

4.1.4. ŚWIAT ZWIERZĘCY

W lasach Miasta Ustroń żyje wiele gatunków zwierząt są to głównie: jelenie, sarny, dziki, lisy, borsuki, kuny, zające, bobry i bażanty. Część z w.w. zwierząt zajmuje również obszar ściany lasów.

Stan w.w. gatunków zwierząt utrzymuje się od kilku lat na porównywalnym poziomie, pomimo że powierzchnia użytków rolnych stanowiąca częściowo bazę pokarmową systematycznie się zmniejsza. W Ustroniu obserwuje się również ślady obecności wilka i rysia. Nad rzeką Wisłą i na stawach rybnych występuje wydra. Do osobliwości przyrodniczych Ustronia należy zaliczyć występowanie: pluszcza, zimorodka, bociana czarnego, puchacza, puszczyka oraz popielicy i gronostaja.

4.1.5. KLIMAT LOKALNY

Analizowany rejon cechuje duża zmienność klimatyczna. Przeważające wiatry zachodnie przynoszą zazwyczaj wilgotne i chłodne powietrze, wywołując obfite opady. Rzadkie, lecz silne wiatry z południa (hałny) sprowadzają deszcze latem lub ocieplenie i roztopy zimą. Na szczycie Czantorii temperatura jest przeciętnie niższa o około 3° C od temperatury w dolinie. Czasami występuje również zjawisko inwersji – na szczytach górskich jest cieplej niż w dolinach.

4.2. ZASOBY I RÓŻNORODNOŚĆ PRZYRODNICZA OBSZARU

4.2.1 ZASOBY WODNE

Na obszarze Miasta Ustroń piętra wodonośne spotykane są w utworach czwartorzędu, miocenu, kredy i dewonu.

Piętro czwartorzędowe to osady piaszczyste i piaszczysto-żwirowe zalegające na dnie rzeki Wisły oraz jej dopływów. Utwory kredy są bardzo zróżnicowane i występują w nich poziomy wodonośne w wapieniach cieszyńskich, piaskowcach godulskich na głębokości do 120 m. Następne poziomy to wapienie i łupki cieszyńskie do głębokości 500 m aż do najniższego piętra na głębokości 1200 m gdzie woda znajduje się pomiędzy szczelinami piaskowców i łupków płaszczowiny podśląskiej.

W utworach miocenu poziom wodonośny stanowią zlepieńce, piaskowce i piaski zaś warstwy karbonu w praktyce są pozbawione zasobów wodnych.

ZASOBY WÓD UŻYTKOWYCH

Na terenie Miasta Ustroń istnieją zasoby wodne wykorzystywane do celów komercyjnych. W Jaszowcu znajdują się ujęcia wodociągowe (S-1 i S-2) eksploatowane przez Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o. w Ustroniu.

Złoża wody są eksploatowane za pomocą studni głębinowych w rejonie Ustronia Jelenicy oraz ul. Asnyka i wykorzystywane do produkcji wód mineralnych przez Wytwórnię Wód Mineralnych Ustronianka.

W wielu rejonach Miasta Ustroń w utworach czwartorzędowych funkcjonują studnie ujmujące wodę do celów socjalno-bytowych i gospodarczych.

Istnieje wiele źródeł – najbardziej znane to „Karol” i „Żelaziste”.

Na terenie Miasta Ustroń wyznaczono dwa Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP):

- Czwartorzędowy GZPW Dolina rzeki Górna Wisła (nr 347), który ze względu na jego porowatość i częściowe odkrycie hydrogeologiczne, stwarzające zagrożenie zanieczyszczeniami został uznany jako Obszar najwyższej Ochrony,

- Kręgowy GZPW Godula-Beskid Śląski (nr 348) o zasobach określanych na 13 000 m³ /d, który ze względu na typ budowy i niewielkie narażenie na zanieczyszczenia podlega jedynie ochronie zwykłej.

4.2.2. ZASOBY LEŚNE

Lasy na terenie Miasta Ustroń zajmują obszar 2725 ha, co stanowi prawie połowę powierzchni miasta. 1929 ha lasów jest własnością Skarbu Państwa i pozostaje w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe – Nadleśnictwa Ustroń. Pozostałe lasy są własnością niepaństwową.

Na terenie Miasta Ustroń znajduje się siedziba Nadleśnictwa Ustroń – jednostki organizacyjnej Państwowego Gospodarstwa Leśnego. Nadleśnictwo zarządza lasami o powierzchni 11 500 ha na obszarze następujących miast i gmin: w całości Ustroń, Brenna, Skoczów, Golezów, Cieszyn, Hażlach, Dębowiec, Zebrzydowice i Strumień oraz w części: Wisła, Pawłowice, Chybie i Jasienica.

Na mocy ustawy (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 12 poz. 59 z późn. zm.) o lasach z dnia 28 września 1991 r. Starosta Cieszyński zlecił Nadleśnictwu Ustroń pełnienie nadzoru nad gospodarką w lasach prywatnych.

Na bazie danych planu urządzenia lasu sporządzonego dla Nadleśnictwa Ustroń na lata 2008-2017 określono, że najliczniejszym gatunkiem panującym w drzewostanach Nadleśnictwa jest świerk. Drzewostany świerkowe stanowią 41,5 % powierzchni leśnej zalesionej i niezalesionej Nadleśnictwa (wg gatunków panujących) oraz 44,4 % całkowitego zapasu. Drzewostany bukowe stanowią 22,8% powierzchni leśnej oraz 25,8% zapasu. Pozostałe gatunki stanowią 35,7% powierzchni leśnej i 29,8% zapasu. Średnia zasobność lasów Miasta Ustroń mierzona ilością masy drewna na 1 ha powierzchni leśnej wynosi 415,50 m³ /ha, i należy do najwyższych w Polsce.

Lasy Miasta Ustroń stanowią obszary o wyjątkowej w całych Karpatach wartości przyrodniczej. Mimo wprowadzenia w przeszłości na większości powierzchni litych nasadzeń świerkowych pozostało sporo fragmentów o dużym stopniu naturalności, szczególnie w zakresie zachowania miejscowych ekotypów gatunków liściastych takich jak: buk, jesion, jawor oraz iglastych: jodła i świerk.

Lasy Miasta Ustroń pełnią różnorodne funkcje. Do najważniejszych należą zachowanie różnorodności biologicznej oraz ochrona zasobów wodnych. Lasy stanowią naturalny zbiornik retencyjny zasilający rzekę Wisłę. Z lasów wypływają największe potoki w Ustroniu: Dobka, Jaszowiec, Gościradowiec, Górnik i Poniwiec. Z uwagi na postępującą zabudowę wyżej położonych terenów górskich jakość wody w potokach stale się pogarsza.

Las stanowi również zabezpieczenie przeciwoerozyjne stromych i bardzo stromych zboczy górskich o nachyleniu dochodzącym miejscami do 40°. Las jest najważniejszym elementem krajobrazu miasta. Stanowi o jego urodzie i atrakcyjności dla mieszkańców i przybywających na wypoczynek turystów.

Lasy zapewniają także możliwość pozyskiwania drewna. Drewno pozyskiwane w drzewostanach, zarówno państwowych jak i niepaństwowych stanowi źródło dochodów przeznaczonych głównie na utrzymanie należytego stanu lasów. Z dochodów finansowane są przede wszystkim prace związane z nowymi nasadzeniami drzew, ochroną i pielęgnacją istniejących drzew.

W ostatnich latach pozyskuje się głównie drewno z wycinania chorujących drzew świerkowych, zasiedlanych przez szkodniki owadzie i zaatakowane przez opieńkę. Cięcia te noszące nazwę sanitarnych stanowią 70-80 % całości pozyskiwanego drewna.

Z uwagi na ogromne znaczenie lasów Miasta Ustroń należących do największych naturalnych bogactw kraju tereny leśne zostały objęte różnymi formami ochrony przyrody.

Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa nr 16 z dnia 24 stycznia 1995 r. całość lasów Nadleśnictwa Ustroń została uznana za lasy ochronne. Podstawę do uznania lasów Miasta Ustroń za ochronne stanowią: uszkodzenia na skutek przemysłu, funkcje glebo i wodochronne, położenie w miastach oraz konieczność utworzenia strefy ochronnej w Uzdrowisku Ustroń. Wymienione wyżej kategorie ochronności często występują na tej samej powierzchni jednocześnie. Na uwagę zasługuje fakt, że łączna powierzchnia lasów uznana za ochronne z uwagi na uzdrowiskowy charakter Miasta Ustroń wynosi 1644 ha.

Zarządzeniem Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych nr 30 z 1994 r. utworzono Leśny Kompleks Promocyjny „Lasy Beskidu Śląskiego”. W skład „Lasów Beskidu Śląskiego” weszły 4 nadleśnictwa: Bielsko, Ustroń, Węgierska Górka, i Wisła o łącznej powierzchni lasów 39,8 tys. ha.

Funkcje społeczne Leśnego Kompleksu Promocyjnego realizowane są m.in. poprzez ich udostępnianie dla potrzeb turystyki i edukacji. W tym celu utrzymywane są ośrodki edukacyjne, miejsca biwakowe oraz ścieżki edukacyjne. W Mieście Ustroń Nadleśnictwo na terenach leśnych utrzymuje dwa biwaki leśne pod Małą Czantorią oraz w Dobce. Urządzone zostały dwie ścieżki przyrodniczo-leśne: Skalica i Czantoria.

W lasach świerkowych na terenie Miasta Ustroń – podobnie jak w całych Beskidach – obserwuje się stale postępujące procesy chorobowe. Szczególnie dotkliwe starty w drzewostanach świerkowych wystąpiły w dolinie Dobki. Zamieranie lasów świerkowych powoduje konieczność zwiększenia powierzchni nowych nasadzeń. Do zakładania upraw leśnych stosuje się przede wszystkim sadzonki buka i jodły z domieszką jawora, jesionu i modrzewia.

4.2.3. ZASOBY SUROWCÓW NATURALNYCH

ZŁOŻE WÓD LECZNICZYCH – SOLANKA

Odwierty na głębokości 1250–1700 m, wykonane w latach 70, udostępniły pokłady solanki w wapieniach i dolomitach wieku dewońskiego. Temperatura wód to 18–22° C, stężenie solanki jodkowo-bromkowej wynosi 13,5%. Solanka wykorzystywana jest do kąpieli wannowych i basenowych oraz inhalacji w Uzdrowiskowym Zakładzie Przyrodolecznictym.

Tworzywa naturalne zaliczone są do wód i kopalin leczniczych zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14.02.2006 r. w sprawie złóż wód podziemnych zaliczanych do solanek, wód leczniczych i termalnych oraz złóż innych kopalin leczniczych, a także zaliczenia kopalin pospolitych z określonych złóż lub jednostek geologicznych do kopalin podstawowych (Dz. U Nr.32 poz.220.)

Złoże solanki posiada obszar górniczy „Ustroń” utworzony decyzją Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej z 17.03.1976 r., wpisany do rejestru obszarów górniczych pod numerem: tom 5/1, lp 40. Teren górniczy „Ustroń” został określony decyzją Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12.08.1983 r. Przedsiębiorstwo Uzdrowiskowe Ustroń S.A. posiada koncesję nr 18/94 z dnia 15.03.1994 r. na eksploatację wód leczniczych objętych obszarem górniczym „Ustroń”. W wyniku zmiany koncesji decyzją z dn. 01.04.1997 r. (znak: BKK/MZ/494/97) powierzchnia obszaru i terenu górniczego określona została w wielkości 5 414 375 m². W związku z rozszerzeniem koncesji nr 18/94 o zatłaczanie solanek pozabiegowych odwiertem C-1 (decyzja z dn. 24.04.2006 r., znak DGhg-4771-2/3188/06/JC), zwiększona została powierzchnia terenu górniczego do wielkości 6 824 602 m². Powierzchnia obszaru górniczego pozostała bez zmian.

ZŁOŻE PISAKOWCÓW „OBLĄZIEC – GAHURA”

Zasadnicze złoże znajduje się poza terenem Miasta Ustroń. Złóże występuje na obszarze i terenie górniczym „Wisła-Oblaziec”, ustanowionym decyzją Ministerstwa Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, wpisanym do rejestru obszarów górniczych pod nr: tom 9/1Ip 98. Tylko część terenu górniczego wchodzi w granice administracyjne Miasta Ustroń obejmując wyznaczone planem tereny zabudowy mieszkaniowej w Ustroniu Dobce (rej. ul. Żarnowiec).

4.3. SYSTEMY OBSZARÓW CHRONIONYCH

4.3.1. REZERWATY PRZYRODY

Rezerwat „Czantoria” jest to rezerwat leśny o powierzchni 97,71 ha. Powołany został w 1996 r., zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, w celu ochrony dolnoreglowych zbiorowisk leśnych (lasy jaworowe, jesionowe i klonowe) o charakterze naturalnym. Największą atrakcją rezerwatu są wiekowe okazy buków, jesionów i jaworów, osiągające nieraz pomnikowe wymiary. Przez rezerwat prowadzi szlak turystyczny z Poniwca na szczyt Czantorii Wielkiej, a obrzeżem inny szlak z Ustronia Polany na turystyczne przejście graniczne i dalej na Stożek. Oba szlaki stanowią część Ścieżki Przyrodniczo-Leśnej „Czantoria”.

4.3.2. PARKI KRAJOBRAZOWE

Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego utworzony został rozporządzeniem nr 10/98 Wojewody Bielskiego z dnia 16.06.1998 r. (Dz. Urz. Woj. Biel. nr 9/98, poz. 111) na powierzchni 38620 ha (z otuliną – 60905 ha) w celu zachowania, popularyzacji i upowszechniania szczególnych wartości przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych Beskidu Śląskiego, w warunkach racjonalnego gospodarowania zgodnie z zasadami ekorozwoju. Zadaniem parku jest ochrona przyrody, ochrona krajobrazu przyrodniczego i kulturowego, a jednocześnie udostępnienie tych walorów społeczeństwu i umożliwienie pełnienia przez park również funkcji edukacyjnej, turystycznej i rekreacyjnej.

Park obejmuje swoim zasięgiem najbardziej na zachód wysuniętą część Beskidów Zachodnich. Obszar Beskidu Śląskiego charakteryzuje się mocno urozmaiconą budową geologiczną i zróżnicowanym drzewostanem.

W piętrze pogórza zbiorowiska leśne spotyka się obecnie wyłącznie w dolinach potoków. Występują tu: podgórski łęg jesionowy, nadrzeczna olszynka górska oraz dolnoreglowy świerkowy bór na torfie. Na siedliskach regla dolnego panują obecnie świerczyny wtórnego pochodzenia. Miejscami spotka się jednak typowe dla tego piętra lasy bukowe. Największe i najlepiej zachowane powierzchnie tego zespołu występują na Buczniku, Czantorii, Szyndzielni i Błatniej.

Strome skaliste stoki porastają jaworzyny. Dość częstym zbiorowiskiem, zwłaszcza w północnej części Beskidu, jest jaworzyna górska z miesięcznicą trwałą, natomiast rzadziej spotyka się fragmentarycznie wykształcone płaty jaworzyny karpackiej.

Wyższe partie regla dolnego porasta dolnoreglowy bór jodłowo-świerkowy. Areal tego zespołu został znacznie powiększony w stosunku do stanu pierwotnego wskutek gospodarki leśnej preferującej nasadzenia świerka.

Licznie reprezentowane są ssaki, w tym m.in. kopytne: jeleni, sarna i dzik. Z mniejszych gatunków należy wymienić zimujące w jaskiniach nietoperze, jak gacek wielkouch, nocek duży, nocek wąsaty, podkowiec mały, oraz bardzo pożyteczne owadożerne ryjówki: aksamitna, malutka i górska. Lista ssaków Beskidu Śląskiego zamyka się liczbą około 35 gatunków. Gady Beskidu Śląskiego najliczniej reprezentowane są przez jaszczurki: zwinkę i żyworodną oraz żmiję zygzakowatą, zaskrońca i padalca. Z 18 spotykanych w Polsce płazów na obszarze Beskidu Śląskiego występuje 13 gatunków, np. salamandra plamista, kumak górski czy rzekotka drzewna. Badania ryb dorzecza górnej Wisły wykazały występowanie 12 gatunków, przy czym najpospolitszy jest tutaj pstrąg potokowy.

4.3.3. ZESPOŁY PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWE, UŻYTKI EKOLOGICZNE, POMNIKI PRZYRODY

Na terenie Miasta Ustroń występują cenne elementy przyrody i krajobrazu, do których można zaliczyć:

Lasy ochronne, gdzie w sposób szczególny dba się o właściwy stan zdrowotny i sanitarny, a ich struktura gatunkowa i przestrzenna kształtowana jest zgodnie z warunkami siedliskowymi. Zarządzeniem Ministra

Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa nr 16 z dnia 24.01.1995 r., lasy Ustronia zostały uznane za lasy ochronne.

Leśny Kompleks Promocyjny Beskidu Śląskiego (LKP) został utworzony zarządzeniem Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych nr 30 z dnia 19.12.1994 r. W jego skład wchodzi lasy Nadleśnictw: Bielsko, Ustroń, Wisła, Węgierska Górka o łącznej pow. ok. 39780 ha. Funkcje społeczne lasów LKP realizowane są m.in. poprzez ich udostępnianie na potrzeby turystyczne, rekreacyjne i edukacyjne. W tym celu utrzymuje się szereg urządzeń i obiektów, wśród nich: szlaki turystyczne, ścieżki dydaktyczne, punkty informacji turystycznej, miejsca odpoczynku. Na potrzeby edukacji urządzono „Leśne Centrum Edukacji Ekologicznej” w Ośrodku Szkoleniowo-Wypoczynkowym „Leśnik” w Ustroniu Jaszowcu. W granicach ustroniejskiej części LKP Lasy Beskidu Śląskiego funkcjonują dwie ścieżki przyrodniczo-leśne o charakterze edukacyjnym: „Czantoria”, o dwóch wariantach zejść do Ustronia, długości ok. 8 km i czasie przejścia 3–4 godz., oraz „Skalica”, o długości ok. 4 km i czasie przejścia ok. 2 godz.

Obszar Ochrony Uzdrowiskowej (strefa A miasta). Została ustalona w oparciu o przepisy ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych (Dz. U. 2012 poz. 651 z późn. zm.) o uzdrowiskach i lecznictwie uzdrowiskowym w celu ochrony warunków naturalnych niezbędnych do prowadzenia i rozwijania lecznictwa uzdrowiskowego, a także właściwego kształtowania innych czynników środowiskowych mających wpływ na zachowanie walorów uzdrowiskowych. Obszar ochrony uzdrowiskowej został ustalony Uchwałą nr XXVII/311/2008 Rady Miasta Ustroń z dnia 27 listopada 2008 r. w sprawie ustanowienia Statutu Uzdrowiska Ustroń.

Pomniki Przyrody

Na terenie miasta zarejestrowanych jest 9 pomników przyrody:

Tabela 3. Wykaz pomników przyrody

Data utworzenia	Rodzaj pomnika przyrody	Obwód /cm/	Wys. /m/	Położenie pomnika
30.06.1954 r.	Dąb szypułkowy	626	28	ul. Kreta 24
30.06.1954 r.	Dąb Sobieskiego	645	30	ul. Daszyńskiego 54
30.06.1954 r.	Lipa drobnolistna	457	27	ul. Skoczowska 94
30.06.1954	Lipa drobnolistna	357	14	ul. Skoczowska 94
23.10.1958 r.	Dąb szypułkowy	397	29	ul. Lipowska 16
10.11.1962 r.	Lipa drobnolistna	585	30	ul. Drozdów 96a
03.12.1980 r.	Dąb szypułkowy	450	32	ul. Obrzeżna za cmentarzem komunalnym
03.09.1997 r.	Jesion wyniosły	929	28	ul. Daszyńskiego 51
30.01.2014 r.	Buk pospolity	410	40	Zachodni stok góry Beskidek

4.4. INNE FORMY OCHRONY PRZYRODY

Obszar Natura 2000 „Beskid Śląski” (kod: PLH240005) jest rejonem wyznaczonym na podstawie dyrektywy siedliskowej (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21.05.1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory), co oznacza, że jest to tzw. specjalny obszar ochrony (SOO).

Specjalny obszar ochrony Natura 2000 „Beskid Śląski” został zatwierdzony przez Komisję Europejską. Planowane jest sporządzenie w okresie do 2016 r. planu zadań ochronnych dla tego obszaru przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Katowicach.

Obszar o powierzchni 26158,59 ha położony jest w masywie Beskidu Śląskiego, z niewielkimi fragmentami w obrębie Pogórza Śląskiego i Kotliny Żywieckiej. Większość powierzchni zawiera się w granicach Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego, jak również Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Beskidu Śląskiego”. Tereny wchodzące w skład obszaru Natura 2000 w ok. 80% należą do Skarbu Państwa (głównie w zarządzie Lasów Państwowych), pozostałą część stanowią tereny prywatne, gminne i wspólnot gruntowych.

Wyznaczono także strefy ochronne istniejących ujęć wody dla:

1) Ujęcia Ustroń Jaszowiec:

- strefa ochrony sanitarnej bezpośredniej o powierzchni 1,8 ha wg granicy ogrodzenia,
- strefa ochrony sanitarnej pośredniej o powierzchni 3,6 ha,
- strefa ochrony sanitarnej pośredniej zewnętrznej.

2) Ujęcia potoku Górnik:

- strefa ochrony sanitarnej bezpośredniej wg granicy ogrodzenia,
- strefa ochrony sanitarnej pośredniej obejmująca całą zlewnię potoku Górnik.

Na obszarze Miasta Ustroń znajduje się również strefa ochrony pośredniej zewnętrznej ujęcia wody „Pogórze”, zlokalizowanego na terenie gminy Skoczów, obejmująca północnowschodnie tereny Lipowca, a także strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej wewnętrznej oraz pośredniej zewnętrznej ujęć wody dla potrzeb Wytwórni Naturalnych Wód Mineralnych „Ustronianka”. Ponadto na terenie Miasta Ustroń istnieją liczne ujęcia wód podziemnych w tym ogólnodostępne (źródła Karola i Żelaziste) oraz ujęcia wód powierzchniowych (Gronik, Ustronianka, Kuźnia).

Chronione powinny być także obszary z glebami wysokiej bonitacji szczególnie w zwartych, dużych kompleksach na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U.2013.1205 j.t. z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U.2011.12.59 j.t. z późn. zm.).

5. STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO MIASTA USTRONÓW

Analiza i ocena stanu środowiska Miasta Ustroń opracowana została w oparciu o wyniki badań monitoringowych o stanie środowiska Miasta Ustroń oraz informacji (z 2012 r.) Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Katowicach dotyczących stanu środowiska na terenie Miasta Ustroń.

5.1. ŚRODOWISKO WODNE

Obszar Miasta Ustroń należy do zlewni Małej Wisły i znajduje się w obszarze ustanowionej strefy ochronnej ujęć wody pitnej na Zbiorniku Goczałkowickim.

Główna rzeka przepływająca przez Miasto to rzeka Wisła, która wypływa spod szczytu Baraniej Góry. Na sieć hydrograficzną w rejonie Miasta oprócz rzeki Wisły składa się wiele potoków górskich o różnej długości o charakterze podgórskim przepływających przez jej północną część. Najdłuższe potoki to: Dobka (6 km długości), Poniwiec (4 km długości) oraz Bładnica (7,8 km długości). Do innych niewymienionych cieków należy Młynówka, która powstała dla zapewnienia napędu dawnych młynów oraz tartaków jako sztuczny kanał wypływający z koryta rzeki Wisły w rejonie Obłazca poprzez zlokalizowany tam jaz. Po drodze ciek ten przyjmuje wody lewobrzeżnych dopływów rzeki Wisły, a także wody powierzchniowe.

Miasto Ustroń leży w obrębie czwartorzędowego Użytkowego Poziomu Wód Podziemnych (UPWP). Czwartorzędowy poziom wodonośny związany jest utworami akumulacji rzecznej Wisły i występuje na

głębokości od 2,0 m do 7,0 m. Głębokość występowania lustra wody zależy od wielkości opadów atmosferycznych, których infiltracja odbywa się bezpośrednio w podłoże z uwagi na brak izolacji w postaci utworów półprzepuszczalnych.

Wysztalcenie litologiczne utworów karbonu nie sprzyja gromadzeniu i przewodzeniu wód podziemnych. W ustrońskim utworze U-3 z utworów karbonu stwierdzono niewielki dopływ wody o mineralizacji 26 g/dm³ i typie chlorkowo-sodowym.

Ze względu na występowanie mineralnych wód (solanek) leczniczych piętro dewońskie jest najważniejszym piętrzem wodonośnym w rejonie Miasta Ustroń. Zostało w różnym zakresie przebadane we wszystkich głębokich otworach za wodami leczniczymi w Mieście Ustroń.

Temperatura w złożu solanki wynosi 54° C. zwierciadło statyczne stabilizuje się na głębokości ok. 200 m. Stężenie eksploatowanej solanki wynosi 11-13 %.

Na terenie Miasta Ustroń istnieją zasoby wodne wykorzystywane do celów komercyjnych.

Złoża eksploatowane za pomocą studni głębinowych w rejonie Jelenicy oraz ul. Asnyka, wykorzystywane są przez Wytwórnię Wód Mineralnych „Ustronianka”. Źródła mają określone strefy ochrony bezpośredniej, pośredniej, wewnętrznej oraz pośredniej zewnętrznej (tylko dla ujęć w rejonie ul. Asnyka.).

5.1.1. POTENCJALNE ŹRÓDŁA ZANIECZYSZCZENIA WÓD

Głównym zagrożeniem dla wód powierzchniowych jest nieuporządkowana gospodarka ściekowa, w szczególności w sektorze komunalnym. Dotyczy to również zanieczyszczeń, które powstają w wyniku prowadzonej działalności rolniczej, a w szczególności hodowli zwierząt. Ponadto na jakość wody wpływa także tzw. spływ powierzchniowy z użytków rolnych, który to zawiera znaczne ilości zanieczyszczeń mineralnych (nawozy mineralne, nawozy organiczne, pestycydy), szczególnie azotanów. Powoduje to podniesienie tzw. żyzności wód, co prowadzi do eutrofizacji wód, w szczególności wód stojących.

Ponadto innymi potencjalnymi źródłami zanieczyszczeń wód, w szczególności wód podziemnych, mogą być:

- nieodpowiednio zabezpieczone dawne składowiska odpadów komunalnych lub miejsca nielegalnego składowania odpadów;
- nieodpowiednio zabezpieczone stacje paliw, magazyny produktów ropopochodnych, chemicznych, itp.;
- hodowlane fermy zwierząt;
- ścieki wprowadzane do gleby poprzez nieszczelne szamba, niewłaściwe eksploatowanie przydomowych oczyszczalni ścieków, nieczynne lub niewłaściwie zabezpieczone studnie wiercone.

Z uwagi na duży poziom zaawansowania, na terenie Miasta Ustroń, działań mających na celu zapewnienie właściwej gospodarki ściekowej, najistotniejsze dla zanieczyszczenia wód powierzchniowych wydają się źródła obszarowe, a szczególnie spływ zanieczyszczeń z obszarów użytkowanych rolniczo.

Do działań zmierzających do poprawy jakości wód na terenie miasta w pierwszej kolejności należy zaliczyć kontynuację działań zmierzających do uporządkowania gospodarki ściekowej, przede wszystkim w miejscowościach położonych w sąsiedztwie rzeki Wisły wraz z jej dopływami; jak również właściwe i racjonalne gospodarowanie gruntami rolnymi, szczególnie ich chemicznym nawożeniu.

5.2. ŚRODOWISKO POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

5.2.1. ŹRÓDŁA EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA

Charakter nieuporządkowany wykazuje tzw. „niska emisja” powstająca w kotłowniach indywidualnych w budynkach jednorodzinnych, co potwierdzają przeprowadzone badania. Wykazują one podwyższoną wartość zanieczyszczeń w sezonie grzewczym. Związane jest to ze stosowaniem paliw stałych – głównie węgla, oraz złym stanem technicznym kotłów, a co za tym idzie nieprawidłowo prowadzonym procesem spalania.

Niekorzystnym zjawiskiem wpływającym na jakość powietrza atmosferycznego są szczególnie na początku i końcu sezonu grzewczego przypadki spalania w paleniskach domowych odpadów (tworzywa sztuczne, tekstylia, gumy, itp.). W wyniku takich niepożądanych działań do powietrza emitowane są różnorodne zanieczyszczenia, w tym związki rakotwórcze (m.in. dioksyny i furany). Spalanie odpadów jest zabronione w instalacjach do tego nieprzystosowanych tak więc wymaganym kierunkiem działań jest prowadzenie akcji edukacyjnych i informacyjnych. Winny się one przyczynić do kształtowania właściwych zachowań

mieszkańców Miasta Ustroń w przedmiotowym zakresie. Ponadto wprowadzony od 1 lipca 2013 r. system gospodarowania odpadami komunalnymi powinien zapobiec niewłaściwemu postępowaniu z odpadami powstającymi w gospodarstwach domowych.

W celu ograniczenia zjawiska zanieczyszczenia powietrza z tzw. „niskiej emisji” w roku 2007 uruchomiony został program udzielania dotacji na realizację przedsięwzięć związanych z zamianą tradycyjnych systemów grzewczych na instalacje zasilane paliwami mniej szkodliwymi dla środowiska oraz z zastosowaniem ekologicznych kotłów (posiadających stosowne certyfikaty). Pierwsze inwestycje dofinansowane przez Miasto Ustroń realizowane były w roku 2007 do roku 2010. Następnie program ograniczenia niskiej emisji został uruchomiony ponownie w roku 2012 co jest właściwym kierunkiem działań w tym zakresie. Ma to na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń, głównie pyłów z tzw. „niskiej emisji”.

Dofinansowanie kierowane jest do właścicieli budynków mieszkalnych.

Komunikacyjne źródła zanieczyszczeń stanowią droga krajowa 81 oraz 941, a także sieć dróg powiatowych i gminnych.

Emisje komunikacyjne ze względu na zmienne natężenie ruchu cechuje się dużą nierównomiernością zarówno w ciągu doby jak i w ciągu roku. Systematycznie prowadzone są działania remontowe dróg gminnych działające zmierzające do poprawy płynności ruchu co ma prowadzić do obniżenia emisji komunikacyjnej.

5.3. ŚRODOWISKO GLEBOWE NA TERENIE MIASTA USTRON

5.3.1 JAKOŚĆ GLEB

Gleby występujące na obszarze Miasta Ustroń powstały na podłożu ciężkim. W obrębie stożka napływowego rzeki Wisły występują gleby nieco lżejsze, lekkie, rzadziej gliny średnie, w rejonie Ustronia Polany – piaski gliniaste.

Gliny lekko pylaste znajdują się także w rejonie Małej Czantorii i Dobce.

W zachodniej części dzielnicy Hermanice, w południowej i południowo-zachodniej części Lipowca, w rejonie Równicy, górnego Jaszowca, Dobki i Polany przeważa podłoże glin średnich pylastych. Gliny ciężkie występują na stokach Jelenicy i południowo-wschodnich stokach Kopieńca natomiast gliny ciężkie pylaste dominują w rejonach Lipowca i Zawodzia. Podłoże bardzo ciężkie występuje rzadziej, głównie w niższych częściach stoków. Przeważa ono w rejonie Jelenicy i Gojów. W partiach szczytowych Kopieńca występują rędziny ciężkie. Dominującym typem gleb w obrębie doliny rzeki Wisły są mady. Na niewielkim obszarze Lipowca występują gleby brunatne właściwe. Inne typy gleb występują rzadziej.

Znaczna część gleb jest w bardzo małym stopniu przydatna rolniczo.

Obszar korzystny dla prowadzenia działalności rolniczej to część północna gminy – dzielnicy Lipowiec, która ma sprzyjające ukształtowanie terenu oraz zwarte kompleksy wartościowych gleb. Niewielkie areale stosunkowo dobrych gleb znajdują się w dzielnicy Goje-Jelenica oraz w rejonie ul. Polańskiej.

5.3.2. POTENCJALNE ŹRÓDŁA ZANIECZYSZCZEŃ GLEB I ZIEMI

Potencjalnym źródłem zanieczyszczeń gleby na terenie Miasta Ustroń może być dawne składowisko odpadów (w chwili obecnej zamknięte i zrehabilitowane), ponadto:

- wprowadzane do gleby zanieczyszczone ścieki komunalne w szczególności z nieszczelnych szamb,
- chemizacja rolnictwa (nadmierne stosowanie nawozów sztucznych, pestycydów),
- emisje do atmosfery zanieczyszczeń gazowych i pyłowych,
- zlokalizowane na terenie Miasta Ustroń stacje paliw, magazyny substancji chemicznych itp.

5.4. ZANIECZYSZCZENIE ŚRODOWISKA HAŁASEM

Głównym źródłem zanieczyszczenia środowiska hałasem na terenie Miasta Ustroń jest hałas komunikacyjny. Najbardziej uciążliwe są pojazdy ciężkie, z których 80% emituje hałas o poziomie większym niż 80 dB, z czego 40% o poziomie większym niż 85 dB przy dopuszczalnej wartości w otoczeniu budynków mieszkalnych do 50 dB w porze nocnej.

Wartości dopuszczalne poziomu dźwięku określa szczegółowo Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U.2007.120.826 z późn.

zm.). Oceniając klimat akustyczny należy brać pod uwagę również higieniczny aspekt wpływu hałasu na człowieka, kiedy przekroczenie poziomów progowych powodować może ryzyko utraty zdrowia. Państwowy Zakład Higieny opracował na podstawie badań ankietowych skale subiektywnej uciążliwości hałasu komunikacyjnego przyjmując wartości:

Mała uciążliwość $L_{Aeq} < 52$ dB, średnia uciążliwość $52 < L_{Aeq} < 62$ dB, duża uciążliwość $63 < L_{Aeq} < 70$ dB, bardzo duża uciążliwość $L_{Aeq} > 70$ dB. Można stwierdzić, że nawet hałas przemysłowy nie będzie w przyszłości stwarzał tak dużych problemów jak wzrastający hałas komunikacyjny. Systemy lokalizacji nowych inwestycji i sporządzania ocen ich oddziaływania na środowisko, a także kontrola i egzekucja nałożonych kar pozwalają na znaczne ograniczenie zasięgu rozprzestrzeniania się tego rodzaju hałasu. Ważne jest również to, że dla źródeł hałasu przemysłowego ze względu na ich stałe źródła i stosunkowo niewielkie wymiary istnieje wiele prostych możliwości ograniczenia emisji do środowiska poprzez skuteczne zastosowanie skutecznych rozwiązań technicznych np. tłumiki, obudowy dźwiękochłonne, zwiększenie izolacyjności akustycznej ścian czy stolarki okiennej pomieszczeń, w których pracują hałasujące maszyny. Wyraźnie narastającym problemem zwłaszcza na terenach położonych wzdłuż drogi Katowice-Wisła jest natomiast hałas komunikacyjny. Uciążliwość dla ludności i środowiska związana z tym rodzajem hałasu wyraźnie wzrosła wraz ze wzrostem presji motoryzacji wiążącego gęstość sieci drogowej, natężenie ruchu i potencjalną liczbę ludności narażoną na oddziaływanie ze strony transportu. Efekty stosowanych środków technicznych zmierzających do przeciwdziałania temu zjawisku są niezadawalające. Niewielkie są możliwości w zakresie obniżenia poziomu hałasu emitowanego przez pojazdy dotyczą jedynie zmiany stanu nawierzchni dróg i poprawy płynności ruchu.

5.5. INNE POTENCJALNE ŹRÓDŁA ZAGROŻEŃ DLA ŚRODOWISKA

5.5.1. POWAŻNE AWARIE PRZEMYSŁOWE

Największe zagrożenie występujące na terenie Miasta Ustroń jest związane z funkcjonowaniem stacji paliw płynnych i gazowych gdzie gromadzone są znaczne ilości substancji niebezpiecznych. Innym istotnym zagrożeniem jest możliwość wystąpienia awarii wskutek wypadków drogowych głównie na drodze wojewódzkiej nr 941 relacji Wisła-Skoczów, spowodowanej rozszczelnieniem cystern i wyciekami niebezpiecznych substancji, które mogą być przewożone tą drogą. Zagrożenie takie może być związane również z przebiegiem przez centrum miasta linii kolejowej.

5.5.2. ZAGROŻENIE POWODZIĄ

Ze względu na uregulowanie rzeki Wisły oraz istniejące wały przeciwpowodziowe na terenie Miasta Ustroń zagrożenie powodziowe występuje jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie doliny rzecznej uwarunkowane naturalnym ukształtowaniem terenu.

W opracowanym „Studium terenów zalewowych Małej Wisły” zostały wskazane zainwestowane tereny, które są pośrednio narażone na ryzyko wystąpienia powodzi, wywołane wodami zalewowymi o niewielkim sięgającym $p=1\%$ poziomie prawdopodobieństwa wystąpienia.

Są one położone w rejonie pomiędzy ulicami Dworcową i Cieszyńską, w sąsiedztwie Kozakowic Wielkich oraz w okolicach Do Kidonia - gdzie występuje bezpośrednio ryzyko powodzi wodami zalewowymi rzeki Bładnicy

Po obu stronach rzeki Wisły w pasie terenu o szerokości 40-80 m, od ul. Armii Krajowej do granicy Miasta Ustroń istnieje bezpośrednie ryzyko powodzi wywołane wodami zalewowymi rzeki Wisły

Wody zalewowe rzeki Dobki stanowią zagrożenie dla terenów w sąsiedztwie ulicy Złocieni oraz Furmańskiej (okolice campingu).

5.5.3. ZAGROŻENIE POŻAREM

Najwięcej pożarów powstaje przez nieostrożność osób dorosłych oraz z powodu wad urządzeń i instalacji elektrycznych. Zagrożenia w Mieście Ustroń wynikają głównie z typowych zagrożeń występujących w rolnictwie, zagrożenia charakterystyczne dla przemysłu i aglomeracji miejskiej występują jedynie w centrum miasta i Nierodzimiu.

Jako istotne źródła zagrożenia pożarowego zostały zakwalifikowane również lasy, co wynika z dużego ruchu turystycznego na znaczącym obszarze leśnym.

Zagrożenie pożarowe stwarzają również stacje i dystrybutory paliw płynnych i gazowych.

5.5.4. ZAGROŻENIA SKAŻENIEM ŚRODOWISKA

Przez teren Miasta Ustroń przewożone są różne materiały niebezpieczne. Szczególne zagrożenie może wystąpić dla obiektów użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego zlokalizowanych w bezpośrednim otoczeniu dróg transportu tego typu materiałów.

Transport drogowy jest zagrożeniem dla środowiska przyrodniczego, atmosferycznego i akustycznego. Dodatkowo w przypadku awarii (uszkodzenia) cystern lub w następstwie katastrofy drogowej istnieje realne zagrożenie zdrowia ludności i skażenia środowiska wokół wymienionych tras przewozu.

Emisja spalin ze środków transportu stanowi zagrożenie dla fauny i flory. Szczególnie narażone są tu organizmy o słabej odporności na nie tj. glony, grzyby i porosty.

Sytuacja ta prowadzi do osłabienia, a nawet zahamowania procesów prowadzonych przez te organizmy, m.in. obniżenie żyzności, odfekasowania gleby przez glony. Osłabieniu ulega stan zdrowotności roślin – zanieczyszczenia powietrza powodują u drzew zahamowanie przyrostu drewna i obniżenie jego wartości, ponadto zmniejszają odporność na choroby i szkodniki. Największa wrażliwość roślin na zanieczyszczenia następuje od późnej wiosny do lata. Jeżeli droga przebiega przez obszary leśne, pola i łąki stanowiące miejsca występowania wielu gatunków fauny najbardziej narażona na negatywne oddziaływanie drogi jest fauna skrajów obszarów zalesionych. Niebezpieczeństwo kolizji występuje w czasie przemieszczania się zwierząt i płazów na siedliska położone po przeciwnej stronie pasa drogowego (w okresie godowym, przy poszukiwaniu pożywienia itp.) stanowi to jedną z przyczyn zmniejszania się liczebności fauny, jednocześnie stwarza zagrożenie dla ruchu na drodze. Problem nasila się ze wzrostem natężenia ruchu.

5.5.5. ZANIECZYSZCZENIE ŚRODOWISKA PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM

Wśród zidentyfikowanych szkodliwych dla zdrowia rodzajów promieniowania będących wynikiem działalności człowieka wyróżnia się promieniowanie jonizujące i promieniowanie niejonizujące. Głównymi potencjalnymi źródłami zanieczyszczenia środowiska promieniowaniem elektromagnetycznym są: elektromagnetyczne linie napowietrzne wysokiego napięcia, stacje radiowe i telewizyjne, łączność radiowa, telefonia komórkowa itp., stacje radiolokacji i radionawigacji, obecność w środowisku radionuklidów naturalnych (promieniowanie jonizujące), radionuklidów pochodzenia sztucznego, powstałych w wyniku działalności człowieka (np. w diagnostyce medycznej).

Na terenie Miasta Ustroń występują: pola elektromagnetyczne wytwarzane przez stacje bazowe telefonii komórkowej oraz inne urządzenia głównie nadajniki radiowo-telewizyjne.

5.5.6. ZAGROŻENIA GEOLOGICZNE

Obszary zagrożone osuwaniem mas ziemnych są wyznaczone w dokumentach z zakresu planowania przestrzennego Miasta Ustroń na podstawie aktualnych map geologicznych i materiałów Geologa Powiatowego. Należą do nich tereny zarówno już istniejących osuwisk aktywnych jak i ustabilizowanych. Istniejące potencjalne obszary zagrożeń, predysponowane do powstania osuwisk są zidentyfikowane.

5.5.7 ZAGROŻENIA ZEWNĘTRZNE DLA ŚRODOWISKA

Potencjalnym źródłem zanieczyszczenia środowiska Miasta Ustroń mogą być zdarzenia powstałe poza terenem Miasta. Dotyczy to przede wszystkim zanieczyszczeń napływających z powietrzem nad teren miasta tzw. imisją, w tym zanieczyszczenia trans graniczne z rejonu Trzyńca w Republice Czeskiej, zanieczyszczenia wód w szczególności powierzchniowych, oraz zdarzeń losowych wywołanych poważnymi awariami.

Do zagrożeń zewnętrznych należy dodać także potencjalne zagrożenia zanieczyszczenia środowiska niepożądanym promieniowaniem np. jonizującym powstałym w wyniku awarii elektrowni atomowych zlokalizowanych w sąsiednich państwach.

5.6. ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA

Miasto Ustroń jest ośrodkiem o niewielkim zagrożeniu higieny atmosfery w zakresie emisji pyłowych i gazowych. Zwiększa się udział zanieczyszczeń komunikacyjnych. Wpływa na to szybki rozwój motoryzacji, nieprzystosowanie sieci dróg, a także położenie Miasta Ustroń na szlaku komunikacyjnym do gmin Wisła i Istebna.

Stan czystości rzeki Wisły pomimo wielu inwestycji w infrastrukturę ochrony środowiska nadal kształtuje się na ponadnormatywnym poziomie zarówno w obrębie wskaźników fizyczno-chemicznych jak i bakteriologicznych.

Wdraża się postanowienia dyrektywy 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. w sprawie ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzące ze źródeł punktowych o obszarowych oraz stałej kontroli sposobu zagospodarowania zlewni zbiornika goczalkowickiego.

Analiza stanu środowiska naturalnego w Mieście Ustroń wykazuje duże zróżnicowanie jego kondycji w zależności od rozpatrywanej strefy (ziemia, woda, powietrze). Najbardziej zagrożonym zanieczyszczeniami komponentem środowiska są wody powierzchniowe i powietrze. Występują problemy z tzw. „niską emisją”, dlatego Miasto Ustroń realizuje program jej ograniczenia.

Miasto boryka się z wieloma problemami w obszarze zagospodarowania przestrzennego, infrastruktury i jakości życia które w sposób bezpośredni wpływają na pogorszenie stanu środowiska naturalnego. Podstawowe problemy to:

- rozproszenie osadnictwa i nowych inwestycji na obszarach miasta o charakterze wiejskim,
- niewystarczający poziom koordynacji rozbudowy infrastruktury przez ich dysponentów,
- ograniczony poziom nakładów na infrastrukturę,
- niezadowalający odsetek ludności korzystający z kanalizacji sanitarnej,
- ciągle jeszcze niska świadomość ekologiczna mieszkańców,
- duży ruch samochodowy – obwodnica Miasta Ustronia,
- duża ilość źródeł ciepła opartych na węglu.

6. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA OCHRONY ŚRODOWISKA NA TERENIE MIASTA USTRONIA

6.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ

Istniejący system zaopatrzenia Miasta Ustronia w wodę tworzą:

1. Tranzytowy wodociąg $\varnothing 400$ mm z Wisły Czarnej, zaopatrujący Wisłę, Ustronia i Skoczów.
2. Ujęcia na terenie Miasta Ustronia:
 - 1) ujęcie Ustronia Jaszowiec (wody podziemne), wydajność maksymalna ujęcia – $81,05 \text{ m}^3/\text{h}$ o wydajności nominalnej $Q=1945,2 \text{ m}^3/\text{d}$,
 - 2) ujęcie na potoku Górnik w Poniwcu (wody powierzchniowe)
 - 3) wydajność maksymalna ujęcia – $18,30 \text{ m}^3/\text{h}$ o wydajności nominalnej $Q=439,2 \text{ m}^3/\text{d}$,
 - 4) ujęcie Brzegi (wody podziemne – ujęcie awaryjne)
 - 5) wydajność maksymalna ujęcia – $48,00 \text{ m}^3/\text{h}$ o wydajności nominalnej $Q=1152,00 \text{ m}^3/\text{d}$.
- 6) Zbiorniki wodociągowe i pompownie.

Rurociąg magistralny z Wisły Czarnej biegnie wzdłuż ul. Wiślańskiej, ul. 3-Maja, ul. Brody do zbiornika Jelenica $V=2 \times 2000 \text{ m}^3$, następnie w kierunku Skoczowa. Większość obszaru Miasta Ustronia zaopatrywana jest z tego źródła. Zasięg sieci wodociągowej limitowany jest położeniem terenu n.p.m. Generalnie WZC zajmująca się dostarczaniem wody w regionie cieszyńskim posiada sieć wodociagową na terenach zabudowanych do wysokości ok. 400 m n.p.m.

W Ustroniu Zawodzie na obszarach położonych poza zasięgiem ciśnienia z sieci miejskiej dodatkowo istnieje dwustrefowy system podnoszenia ciśnienia wody oparty o:

- 1) pompownię Skalica,
- 2) zbiornik Ustronia
- 3) Zawodzie I strefa, o objętości $V=2 \times 3000 \text{ m}^3$,
- 4) zbiornik Ustronia Zawodzie II strefa, o objętości $V=850 \text{ m}^3$.

Z uwagi na duże zróżnicowanie wysokościowe Jaszowca system dostawy wody dodatkowo posiada dwie strefy ciśnienia zbudowane w oparciu o:

- 1) pompownię przy zbiorniku Jaszowiec I strefa o objętości $V'2 \times 170 \text{ m}^3$,
- 2) zbiornik Jaszowiec II strefa o objętości $V'2 \times 200 \text{ m}^3$.

Na terenie Miasta Ustroń funkcjonują następujące sieci wodociągowe:

1) przewody magistralne	15178 mb,
2) przewody rozdzielcze	83151 mb,
3) inne przewody wodociągowe	79984 mb.

6.2. ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW

6.2.1. OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

W Mieście Ustroń zlokalizowano mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów, o przepustowości $Q_{d_{\max}} = 11700 \text{ m}^3/\text{d}$. oczyszczalnia ta została zmodernizowana. Modernizacja była konieczna ze względu na stan techniczny wyeksploatowanych urządzeń i obiektów kubaturowych oraz z uwagi na wymogi co do jakości ścieków odprowadzanych do rzeki Wisły wpadającej do zbiornika goczalkowickiego. istotną sprawą było również obniżenie energochłonności procesu oczyszczania oraz rozwiązanie przeróbki osadowej z wykorzystaniem biogazu do celów grzewczych. W trakcie modernizacji wykorzystano wszystkie istniejące obiekty.

Oczyszczalnia ma przepustowość $Q_{\text{srd}} = 9500 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\max} = 11700 \text{ m}^3/\text{d}$,

Wypożazona jest w:

- 1) część mechaniczną: kratka mechaniczna i awaryjna ręczna (1 szt), piaskownik podłużny 3 komorowy (1 szt.) i osadniki wstępne (2 szt.),
- 2) część biologiczną: komora defosfatacji (2 szt.), komora denitryfikacji (2 szt.), komora nityfikacji (2 szt.) oraz osadnik wtórny (2 szt.),
- 3) część osadową: wydzielone komory fermentacyjne (2 szt.), zagęszczacz mechaniczny (1 szt.), zagęszczacz grawitacyjny (2 szt.), stacja odwadniania i higienizacji osadu (1 szt.) instalacja biogazu ze zbiornikiem i kotłownią.

Ścieki do tej oczyszczalni dopływają raczej nierównomiernie, co wynika z turystycznego charakteru Miasta Ustroń. Liczba mieszkańców stałych wzrasta w sezonie zimowym i letnim o około 9000 wczasowiczów i turystów.

Cały ciąg technologiczny wyposażony został w urządzenia pomiarowe służące do sterowania procesami technologicznymi monitorujące w pełni ciąg ściekowo-osadowy. Sterowanie pracą oczyszczalni odbywa się z centralnej dyspozytorni. Daje to możliwość zdalnego sterowania pracą najważniejszych urządzeń, rejestracji czasu pracy wszystkich urządzeń co pozwala dokonywać analizy funkcjonowania tych urządzeń i optymalizować pracę oczyszczalni pod względem ekonomicznym.

Coraz lepsze oczyszczanie ścieków powoduje, że powstaje coraz więcej ubocznych produktów oczyszczalni tj.: skratek, piasku, a przede wszystkim osadów. Powstający osad jest poddany procesowi fermentacji w temp. ok. 30-33°C. przed odwodnieniem osad jest zagęszczony grawitacyjnie, a następnie odwadniany na prasach taśmowych.

Średnioroczne ilości ścieków – 9143m³/d.

6.2.2. SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ

Miasto Ustroń posiada sieć kanalizacyjną, którą podzielić można na dwie zlewnie:

- 1) zlewnia oczyszczalni ścieków Ustroń Centrum, zbierająca ścieki z południowej i centralnej części miasta oraz z dzielnicy Jaszowiec,
- 2) zlewnia odprowadzająca ścieki do oczyszczalni w Skoczowie, jest to obszar północnej części miasta, z którego ścieki odprowadzane są do kolektora K-0,40 m i dalej do oczyszczalni w Skoczowie.

Do sieci kanalizacji sanitarnej podłączonych jest 85% gospodarstw domowych.

Miasto Ustroń posiada rozwinięty system kanalizacji sanitarnej. Aktualnie do kanalizacji sanitarnej podłączone są budynki położone w centrum miasta, w dzielnicy Zawodzie, w części dzielnicy Hermanice, Lipowiec i Nierodzim. Do skanalizowania pozostały południowo-zachodnie tereny miasta położone za drogą krajową nr 941 oraz tereny położone za oczyszczalnią ścieków, z których kanalizacja sanitarna ze względu na ukształtowanie terenu prowadzona jest do oczyszczalni ścieków w Skoczowie t.j. północna i wschodnia część dzielnicy Hermanice, wschodnia część dzielnicy Nierodzim i północna część dzielnicy Lipowiec.

6.2.3. KANALIZACJA DESZCZOWA

Sieć kanalizacji deszczowej obsługuje większość obszarów zabudowanych miasta w tym osiedla zabudowy mieszkaniowej oraz większość dróg, placów i tereny przemysłowe. Stan techniczny tych sieci jest zasadniczo dobry.

6.3. ELEKTROENERGETYKA

Na terenie Miasta Ustroń zlokalizowany jest Główny Punkt zasilania w energię elektryczną (WN/SN) 110/15/6 kV „GPZ Ustroń”.

Dostawa mocy i energii elektrycznej do odbiorców komunalnych następuje w oparciu o urządzenia i sieci elektroenergetyczne na poziomie średnich napięć 15 kV. Część odbiorców przemysłowych obsługiwana jest na napięciu 15 i 16 kV.

Bezpośrednie zasilanie odbiorców realizowane jest na napięciu 0,4 kV za pośrednictwem stacji transformatorowych 15/0,4 kV.

W centrum miasta w dzielnicy sanatoryjnej i w większych osiedlach sieci NSN wykonane są jako kablowe, natomiast obszary peryferyjne i zabudowa rozproszona obsługiwana jest liniami napowietrznymi.

Stacje transformatorowe wykonane są w większości jako słupowe i wyposażone są w transformatory o mocy 40 do 250 kVA. Na terenach intensywnej zabudowy zastosowano stacje wolnostojące lub wbudowane o mocach pojedynczych transformatorów do 400 kVA.

Ocenia się, że zaspokojenie potrzeb elektroenergetycznych miasta odbywa się na wystarczającym poziomie, a istniejący GZP Ustroń pozwala na rozwój sieci średniego napięcia i nie stwarza barier rozwojowych dla Miasta Ustroń.

6.4. SIECI GAZOWE

Przez teren Miasta Ustroń przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia gazu ziemnego wysokometanowego. Zlokalizowane są również stacje redukcyjno-pomiarowe gazu.

Ponadto na terenie Miasta Ustroń zlokalizowane są stacje ochrony katodowej połączone z gazociągiem kablem ziemnym.

Zaopatrzenie odbiorców w gaz następuje z sieci gazociągów średniego i niskiego ciśnienia poprzez w.w. stacje redukcyjno-pomiarowe I i II stopnia.

Rejony intensywnej zabudowy gazyfikowane są z sieci gazociągów niskoprężnych natomiast pozostałe rejony z sieci gazociągów średnioprężnych poprzez indywidualne reduktory ciśnienia.

6.5. ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

Budynki osiedla mieszkaniowego „Manhatan” Spółdzielni Mieszkaniowej „Zacisze” liczące 682 mieszkań ogrzewane są ze wspólnej sieci ciepłowniczej niskotemperaturowej. Moc kotłowni wynosi 2,3 MW o długości kanału ciepłowniczego 755 m przy średnicy rur $\varnothing$ 32-200 mm.

Ponadto kotłownia będąca we władaniu Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. z siedzibą w Ustroniu przy ul. Konopnickiej 40 zaopatruje w ciepło budynki os. Cieszyńskiego (210 mieszkań) Spółdzielni Mieszkaniowej „Zacisze”, Miejski Dom Kultury „Prażakówka”, Szkołę Podstawową Nr 2 i Gimnazjum nr 2 oraz salę gimnastyczną przy ul. Daszyńskiego poprzez sieć wysokotemperaturową o długości kanału ciepłowniczego 1,8 km i średnicach rur $\varnothing$ 50-100 mm oraz 125-150 mm. Aktualne zapotrzebowanie ciepła wynosi 4,2 MW.

Pozostałe obszary miasta są ogrzewane przez lokalne kotłownie.

6.6. GOSPODARKA ODPADAMI

Zgodnie z ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U.2013.1399 j.t. z późn. zm.) od 1 lipca 2013 r. na terenie Miasta Ustroń został wprowadzony system gospodarowania odpadami komunalnymi. Systemem zostały objęte nieruchomości zamieszkałe oraz nieruchomości niezamieszkałe na których powstają odpady komunalne.

Rada Miasta Ustroń podjęła stosowne uchwały, niezbędne do realizowania odbioru odpadów.

Przy ul. Krzywej (na terenie byłej stacji przeładunkowej) został utworzony Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, w którym w ramach uiszczanej opłaty są przyjmowane odpady komunalne segregowane - wytwarzane w gospodarstwach domowych. Ponadto raz w roku organizowana jest zbiórka odpadów: wielkogabarytowych, chemikaliów, opon, opakowań ciśnieniowych, zużytych baterii i akumulatorów oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Zgodnie z w.w. ustawą przedsiębiorca odbierający odpady z terenu Miasta Ustroń jest wyłaniany w drodze przetargu.

6.7. KOMUNIKACJA DROGOWA

Jednym ze skutków szybkiego rozwoju gospodarczego następującego w wyniku liberalizacji gospodarki i przekształceń ustrojowych jest m.in. ponadprzeciętny rozwój motoryzacji. Szczególnie duże znaczenie ma znaczny ilościowy wzrost prywatnych środków lokomocji jak również ich wysoki realny udział w ruchu. Wzrost liczby pojazdów oprócz oczywistych dla gospodarki korzyści niesie ze sobą zagrożenia bezpieczeństwa ruchu oraz zwiększoną emisję zanieczyszczeń i hałasu do środowiska.

Najważniejszym elementem układu komunikacyjnego Miasta Ustroń jest pełniąca funkcje tranzytowe droga wojewódzka relacji Wisła-Skoczów, zmieniająca w tym mieście swoją kategorię na drogę o znaczeniu krajowym. Droga ta poprzez układ dróg zbiorczych (z ul. Cieszyńską, Dominikańską, i Skoczowską) stanowi połączenie miasta z ośrodkami regionu w krajowym układzie komunikacyjnym.

Drogi gminne obsługują obszary uzdrowiskowe i usługowe, a także osiedla mieszkaniowe i tereny przemysłowe.

Ciąg komunikacyjny łączący ul. Skoczowską z dzielnicą Lipowiec, ul. Kuźniczą, Źródlaną i Lipowską ma za zadanie odciążenie istniejącego układu komunikacyjnego miasta.

7. ZAŁOŻENIA DO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA USTRÓŃ

7.1. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZE

Pierwsze wzmianki o Mieście Ustroń pochodzą 1305 r. – zostały zawarte w Księdze Uposażeń Biskupów Wrocławskich. Pierwsi osadnicy założyli Ustroń Dolny (tereny w rejonie dzisiejszej stacji kolejowej Ustroń). W II połowie XVI wieku zaczął powstawać Ustroń Górny (okolice dzisiejszego centrum), i dalej w górę Rzeki Wisły „na Polance” (dziś Ustroń Polana). Pierwszych 12 zagrodników odnotowano w 1607 r.

Ustroń Dolny i Część Górnego były od najdawniejszych czasów własnością szlachecką, a pierwszym znanym właścicielem był (na początku XVII w.) Marcin Kloch z rodu Korniczów. Pozostała część Górnego Ustronia stanowiła własność książęcą i ostatecznie w roku 1738 została wykupiona przez księcia cieszyńskiego Franciszka lotaryńskiego. Obie części Ustronia połączono jedną wieś w 1839 roku.

W 1621 r. w czasie wojny trzydziestoletniej Ustroń został spalony przez przebywające tu wojska neapolitańskie, walczące po stronie katolickiej Austrii. Uciekający przed grabieżami chłopci zaczęli osiedlać się coraz wyżej w górach i przedstawiać się na gospodarkę hodowlaną. W II połowie XVII wieku na okolicznych górach istniał już szereg gospodarstw pasterskich, opartych na wzorach włoskich. W 1788 r. na Równicy, Orłowej i Czantorii 39 gospodarzy ustroniskich wypasało ok. 1500 owiec i kilkadziesiąt krów.

W II połowie XVIII wieku odkryto w Ustroniu pokłady rudy żelaza co doprowadziło do otwarcia w 1772 r. pierwszej huty w Księstwie Cieszyńskim. Od tej pory Ustroń rozwijał się jako ośrodek przemysłowy. Inwentarz z 1823 r. wymienia również browar, 4 młyny, tartak, cegielnię, piec wapienny i papiernię w Polanie.

W XIX wieku odkryto właściwości lecznicze wody podgrzewanej bogatym w związki siarki żużlem wielkopieczowym. Przy dobrych warunkach klimatycznych spowodowało to popularyzację Ustronia jako miejscowości uzdrowiskowej. Po otwarciu nowej huty w pobliskim Trzyńcu, do której przeniesiono wiele wydziałów z Ustronia Ustroniskie hutnictwo zaczęło podupadać, a w 1897 r. całkowicie wygaszono ostatni wielki piec. Hutę przekształcono w średniej wielkości zakład przetwórstwa żelaza (kuźnię).

Od tej pory Ustroń rozwijał się jako miejscowość uzdrowiskowa i wypoczynkowa. Prawa miejskie otrzymał w 1956 r., w skład miasta weszły wsie dawnej Gminy Ustroń: Nierodzim (w 1974 r.), Hermanice i Lipowiec (w 1975 r.). Zbudowano wiele ośrodków wypoczynkowych i leczniczych oraz pełną infrastrukturę turystyczną łącznie z dwupasmową drogą do Katowic i regulacją Rzeki Wisły do celów wypoczynkowych. Dzięki temu Ustroń jest dziś jednym z najważniejszych ośrodków turystyczno-wypoczynkowych w Beskidzie Śląskim – posiadając przy tym status uzdrowiska.

Sytuację demograficzną Miasta Ustroń na przestrzeni ostatnich lat można określić jako bardzo stabilną. Liczba mieszkańców wynosi ok. 15,5 tys. Ludność Miasta Ustroń utrzymuje się od kilku lat na stałym poziomie pomimo nieznacznych spadków jak i wzrostów liczby mieszkańców.

Tabela 4. Liczba ludności w latach:

	2009	2010	2011	2012
Wiek przedprodukcyjny: (0 – 17 lat)	2652	2849	2656	2656
Wiek produkcyjny: (kobiety 18 – 59 lat)	4874	4896	4876	4834
Wiek produkcyjny: mężczyźni 18 – 64 lata	4789	4785	4822	4860
Wiek poprodukcyjny: kobiety 60 lat i więcej	2045	1985	2085	2144
Wiek poprodukcyjny: mężczyźni 65 lat i więcej	1041	999	1033	1049
Razem:	15401	15514	15472	15543

7.2. PRIORYTETY REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Zgodnie z „II Polityką Ekologiczną Państwa” przy formułowaniu poszczególnych zadań i pakietów zadań uwzględniono następujące priorytety realizacji:

- 1) Konieczność likwidacji zagrożeń związanych ze stanem środowiska i bezpośrednich zagrożeń dla życia i zdrowia ludzi oraz działania o charakterze systemowym,
- 2) Konieczność przeciwdziałania degradacji środowiska przyrodniczego zwłaszcza na obszarach o szczególnych walorach przyrodniczych i zdrowotnych w tym przestrzeni rolniczej,
- 3) Konieczność przeciwdziałania zagrożeniom środowiska o charakterze globalnym.

Priorytetowe zagadnienia w niniejszym programie:

- 1) Ochrona zasobów wodnych,
- 2) Gospodarka odpadami,
- 3) Ochrona przed hałasem,
- 4) Ochrona powietrza atmosferycznego,
- 5) Ochrona powierzchni ziemi,
- 6) Ochrona zasobów przyrodniczych,
- 7) Nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
- 8) „Gorące punkty”,

8. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA USTROŃ I STRATEGIE ICH REALIZACJI

W niniejszym rozdziale w oparciu o zapisy Polityki Ekologicznej Państwa, a także wytycznych Ministerstwa Środowiska w kwestii sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym zostały przedstawione cele, priorytety i zadania do zrealizowania. Zadania te zostały podzielone na:

- 1) Własne – za realizację których odpowiedzialne jest Miasto Ustroń,
- 2) Koordynowane – finansowane ze środków zewnętrznych będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla powiatowego, wojewódzkiego i centralnego, a także przez przedsiębiorców.

Cele natomiast zostały podzielone na:

1) krótkoterminowe,

2) długoterminowe.

Należy zaznaczyć, że w przypadku Miasta Ustroń zakłada się kontynuację większości celów określonych w aktualizacji Programu Ochrony Środowiska Gminy Ustroń. Dodano również nowe zadania, których nie było w dotychczasowym planie.

Kontynuując postanowienia aktualizacji Programu Ochrony Środowiska Miasta Ustroń cele długoterminowe przyjmuje się na podstawie następujących dziedzin wskazanych w w.w. dokumentach:

1) poprawa jakości powietrza atmosferycznego,

2) racjonalna gospodarka wodna,

3) poprawa jakości gleb, ochrona powierzchni i kopalin,

4) zmniejszenie uciążliwości hałasu,

5) zachowanie i wzbogacanie walorów przyrodniczych,

6) racjonalna gospodarka odpadami,

7) zagospodarowanie terenów antropogenicznych,

8) monitoring środowiska i przeciwdziałanie nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska,

9) edukacja ekologiczna.

Zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 oraz dokumentem nadrzędnym w stosunku do niniejszego programu tzn. Powiatowym Programem Ochrony Środowiska przyjęto następujące cele długoterminowe:

I. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego,

II. Poprawa jakości środowiska oraz zrównoważone wykorzystanie materiałów wody i energii,

III. Edukacja ekologiczna i poprawa jakości bezpieczeństwa ekologicznego.

W ramach wskazanych powyżej celów długoterminowych określone zostały przedstawione poniżej cele średnioterminowe:

a) w ramach celu – I. ochrona dziedzictwa przyrodniczego:

1. ochrona różnorodności biologicznej lasów i zasobów kopalin,

2. ochrona gleb,

3. ochrona i zrównoważony rozwój lasów,

b) w ramach celu – II. Poprawa jakości środowiska oraz zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii:

1. racjonalna gospodarka wodno-ściekowa,

2. racjonalna gospodarka rolna,

3. poprawa jakości wód,

4. prawidłowa gospodarka odpadami,

5. ochrona powietrza przed zanieczyszczeniami,

6. ochrona przed hałasem i polami elektromagnetycznymi,

c) w ramach celu – III. Edukacja ekologiczna i poprawa bezpieczeństwa ekologicznego:

1. edukacja ekologiczna,

2. ochrona przed nadzwyczajnymi zagrożeniami,

3. monitoring środowiska.

Dla osiągnięcia przedstawionych celów określono poszczególne kierunki działań, których realizacja będzie następować w okresie krótkoterminowym do roku 2017 oraz w perspektywie długoterminowej.

Zbiorcze zestawienie celów i określonych do nich kierunków działań przedstawiono w poniższych tabelach.

I. OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO

Cele

I. 1.Ochrona różnorodności biologicznej, lasów i zasobów kopalin,

I. 2. Ochrona gleb

I. 3.Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Tabela 5. Cele dotyczące OCHRONY DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO

Nazwa zadania w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego	W/K	Do zrealizowania do roku 2017	Do zrealizowania do roku 2021	Szacunkowy łączny koszt realizacji w zł (w przypadku zadań koordynowanych – udział finansowy Miasta Ustroń)	Przykładowe źródła finansowania	Partnerzy
I.1. ochrona różnorodności biologicznej, lasów i zasobów kopalin						
I.1.1. Utworzenie stanowisk dokumentacyjnych przyrody nieożywionej (nieczynne kamieniołomy „Czantoria” i „Skalica”)	W	X	X	5000,00	Środki własne, WFOŚiGW	Miasto Ustroń, Nadleśnictwo Ustroń
I.1.2. Budowa płotków ochronnych wzdłuż dróg w miejscach migracji płazów	W	X	X	5000,00/rok	Środki własne	Miasto Ustroń
I.1.3.Wzmacnianie znaczenia ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym poprzez zachowanie właściwych proporcji pomiędzy obszarami zainwestowanymi i biologicznie czynnymi	W	X	X	5000,00	-	Miasto Ustroń
I.1.4.Odnawianie lasów na terenie Miasta Ustroń	K	X	X	20000,00	Środki własne	Szkoły, Przedszkola, Nadleśnictwo Ustroń/Miasto Ustroń

I.1.5. Wsparcie inicjatyw dot. porządkowania (utrzymywania czystości) terenów leśnych i rekreacyjnych	K, W	X	X	20000,00/rok	Środki własne	Nadleśnictwo Ustroń, Starostwo Powiatowe, Powiatowy Zarząd Dróg
I.2. Ochrona gleb						
I.2.1. Kontynuacja wapnowania magnezowania gleb oraz zwiększenie nawożenia organicznego	K	X	X	80000,00/rok	WFOŚiGW Śląska Izba Rolnicza	Rolnicy
I.2.2. Zalesienia gruntów rolnych	W, K	X	X	20000,00	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR)	Miasto Ustroń, Właściciele i użytkownicy gruntów, Starostwo Powiatowe
I.3. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów						
I.3.1. Ochrona i odnowa zagrożonych powierzchni leśnych oraz zwiększanie lesistości	W, K	X	X	2000,00 (bez udziału środków własnych Miasta Ustroń)	Środki własne zainteresowanego,	Nadleśnictwo Ustroń, ARiMR, właściciele lasów
I.3.2. Upowszechnienie informacji zachęcających rolników do zalesiania nieużytków i gruntów na słabszych bonitacyjnie glebach	W, K	X	X	10000,00	Środki własne	Nadleśnictwo Ustroń, ARiMR, Ośrodek Doradztwa Rolniczego (ODR), Prasa Lokalna, właściciele lasów

II. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA ORAZ ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW WODY I ENERGII

Cele:

II. 1. Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa,

II. 2. Racjonalna gospodarka rolna

II. 3. Poprawa jakości wody,

II. 4. Prawidłowa gospodarka odpadami,

II. 5. Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem,

II. 6. Ochrona przed hałasem i polami elektromagnetycznymi,

Tabela 6. Cele dotyczące POPRAWY JAKOŚCI ŚRODOWISKA ORAZ ZRÓWNOWAŻONEGO WYKORZYSTANIA MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII,

Nazwa zadania w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego	W/K	Do zrealizowania do roku 2017	Do zrealizowania do roku 2021	Szacunkowy łączny koszt realizacji w zł (w przypadku zadań koordynowanych – udział finansowy Miasta Ustroń)	Przykładowe źródła finansowania	Partnerzy
II.1. Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa						
II.1.1. Budowa kanalizacji sanitarnej na obszarach dotychczas nieskanalizowanych	W	X	X	3 000 000,00	Środki własne, Fundusze Krajowe Fundusze Unijne	Miasto Ustroń Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej (WZC)
II.1.2. Budowa nowych sieci wodociągowych	W, K	X	X	1 000 000,00	Środki własne Fundusze Krajowe Fundusze Unijne	Miasto Ustroń, Mieszkańcy, WZC
II.1.3. Budowa i remonty kanalizacji deszczowej w miejscach szczególnie narażonych na niebezpieczeństwo zanieczyszczenia gruntów i wód powierzchniowych i podziemnych	W,K	X	X	1 000 000,00	Środki Miasta Ustroń, FOŚiGW	Miasto Ustroń, Administratorzy Dróg
II.1.4. Remonty bieżące Oczyszczalni Ścieków i istniejących instalacji służących gospodarce ściekowej	W,K	X	X	500 000,00	Środki własne Miasta Ustroń, WFOŚiGW Bank Ochrony Środowiska	Miasto Ustroń, WZC
II.1.5. Remonty bieżące istniejących sieci wodociągowych	W,K	X	X	1 500 000,00	Środki własne Miasta Ustroń, WFOŚiGW Bank Ochrony Środowiska	Miasto Ustroń, WZC
II.2. Racjonalna gospodarka rolna						

II.2.1. Wspomaganie i propagowanie ekologicznej działalności rolniczej, promocja stosowania dobrych praktyk rolniczych	K	X	X	-	ARiMR ODR	ODR ARiMR Instytucje działające na rzecz rolnictwa, prasa lokalna
II.2.2. Promocja rolnictwa ekologicznego	K, W	X	X	30000,00	ARiMR, ODR	Instytucje działające na rzecz rolnictwa
II.3. Poprawa jakości wód						
II.3.1. Promocja działań inwestycyjnych przyczyniających się do ograniczenia lub eliminacji ładunku zanieczyszczeń wprowadzania do wód	K	X	X	-	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze krajowe, Środki unijne	Miasto Ustroń,
II.3.2. Ograniczenie nawożenia mineralnego szczególnie w sąsiedztwie rzek, potoków i cieków wodnych	K	X	X	-	-	Rolnicy
II.3.3. Intensyfikacja działań kontrolnych mających na celu przeciwdziałanie odprowadzania nieoczyszczonych ścieków komunalnych do wód	W	X	X	10000,00	Środki własne Miasta Ustroń	Odpowiedzialni pracownicy, Straż Miejska
II.4. Prawidłowa gospodarka odpadami						
II.4.1. Objęcie wszystkich właścicieli nieruchomości systemem odbioru odpadów komunalnych	W	X	X	2000000,00/rok	Środki własne Miasta Ustroń	Miasto Ustroń, firma odbierająca odpady komunalne
II.4.2. Likwidacja pojawiających się dzikich wysypisk	W	X	X	10000,00/rok	Środki własne Miasta Ustroń	Miasto Ustroń, właściciele nieruchomości
II.4.3. Utrzymywanie czystości na szlakach turystycznych	W, K	X	X	8000,00/rok	Środki własne odpowiedzialnego, Fundusze Ochrony	Nadleśnictwo Ustroń, organizacje ekologiczne, Miasto

					Środowiska	Ustroń
II.4.4. Utrzymywanie Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK)	W	X	X	300000,00/rok	Środki własne Miasta Ustroń	Miasto Ustroń, firma odbierająca odpady komunalne
II.4.5. Stałe rozszerzenie zakresu selektywnej zbiórki odpadów wspieranie i rozwój systemu	W	X	X	5000,00	Środki własne Miasta Ustroń	Miasto Ustroń, firma odbierająca odpady komunalne
II.4.6. Zorganizowanie punktów zbiórki odpadów w miejscach poddanych największej presji turystycznej	W	X	X	5000,00	Środki własne Miasta Ustroń	Miasto Ustroń, firma odbierająca odpady komunalne
II.4.7. Organizowanie akcji porządkowych: „Sprzątanie Świata”, Dzień Ziemi”	W	X	X	8000,00	Środki własne	Miasto Ustroń
II.4.8. Realizacja programu usuwania azbestu	W	X	X	10000,00	Środki własne Miasta Ustroń Fundusze krajowe, Środki unijne	Miasto Ustroń
II.5. Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniami						
II.5.1. Realizacja programu ograniczenia niskiej emisji i promocja wykorzystania ekologicznych źródeł energii	W, K	X	X	200000,00/rok	Środki własne Miasta Ustroń WFOŚiGW	Miasto Ustroń, inwestorzy prywatni
II.5.2. Modernizacja kotłowni miejskiej wraz z budową sieci ciepłowniczej	W, K	X	-	1200000,00	Środki własne Miasta Ustroń Fundusze Krajowe Fundusze Unijne	Miasto Ustroń, zainteresowane podmioty
II.5.3. Realizacja prac termomodernizacyjnych obiektów miejskich	W, K	X	X	200000,00	Środki własne Miasta Ustroń WFOŚiGW	Miasto Ustroń, zainteresowane podmioty
II.6. Ochrona przed hałasem i polami elektromagnetycznymi						

II.6.1. Budowa, przebudowa i remonty powierzchni dróg, ulic i placów parkingowych przy zastosowaniu tradycyjnych i nowoczesnych nawierzchni	W, K	X	X	5000000,00/rok	Środki własne odpowiedzialnego, fundusze krajowe i fundusze zagraniczne	zarządca drogi
II.6.2. Podejmowanie przedsięwzięć zmierzających do ograniczenia uciążliwości związanych z hałasem komunikacyjnym (budowa ekranów akustycznych, rozwój sieci dróg rowerowych)	W, K	X	X	b.d.	Środki własne odpowiedzialnego, fundusze krajowe i fundusze zagraniczne	Miasto Ustroń, zarządca drogi
II.6.3. Ustanowienie stref ciszy na obiektach i obszarach proponowanych do objęcia ochroną (użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, obszary ochrony lokalnej)	W	X	X	10000,00	Środki własne	Miasto Ustroń, Nadleśnictwo Ustroń
II.6.4. Modernizacja budynków miejskich poprzez stosowanie nowoczesnych dźwiękochłonnych okien	K	X	X	20000,00	Środki własne odpowiedzialnego, fundusze krajowe i fundusze zagraniczne	Miasto Ustroń-
II.6.5. Stworzenie bazy danych (monitoring) o obiektach przemysłowych i źródłach stwarzających zagrożenie akustyczne dla środowiska	K		X	10000,00	Środki własne odpowiedzialnego, fundusze krajowe i fundusze zagraniczne	

III. EDUKACJA EKOLOGICZNA I POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO

Cele:

III. 1. Edukacja ekologiczna,

III. 2. Ochrona przed nadzwyczajnymi zagrożeniami,

III. 3. Monitoring środowiska

Tabela 7. Cele dotyczące EDUKACJI EKOLOGICZNEJ I POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO

Nazwa zadania w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego	W/K	Do zrealizowania do roku 2017	Do zrealizowania do roku 2021	Szacunkowy łączny koszt realizacji w zł (w przypadku zadań koordynowanych – udział finansowy Miasta Ustroń)	Przykładowe źródła finansowania	Partnerzy
III.1. Edukacja ekologiczna						
III.1.1. Wspieranie systemu doradztwa konsultacji i szkoleń dla nauczycieli prowadzących edukację ekologiczną w placówkach oświatowych Miasta Ustroń	W, K	X	X	20000/rok	Fundusz doskonalenia nauczycieli	Miasto Ustroń, Kuratorium Oświaty, Starostwo Powiatowe
III.1.2. Organizowanie i wspieranie akcji promujących walory przyrodniczo-krajobrazowe Miasta	W, K	X	X	50000,00	Środki własne Miasta Ustroń, Fundusze Ochrony Środowiska	Organizacje działające na rzecz ochrony przyrody, Nadleśnictwo Ustroń,
III.1.3. Popularyzacja walorów przyrodniczo-kulturowych Miasta poprzez wydawanie lub wspieranie wydawania publikacji o tym charakterze	W	X	X	50000,00	Środki własne Miasta Ustroń, WFOŚiGW	Miasto Ustroń, Ustroński Klub Ekologiczny, Nadleśnictwo Ustroń
III.1.4. Promocja akcji poświęconych odnawialnym źródłom energii w Euroregionie	K	X	X	b.d.	Środki własne odpowiedzialnego Fundusze krajowe	Organizacje pozarządowe

Śląsk Cieszyński					i środki wspólnotowe	
III.1.5. Współpraca z mediami mająca na celu promocję postaw i postępowania proekologicznego	K	X	X	2000,00	Środki własne odpowiedzialnego	Miasto Ustroń
III.1.6. Prowadzenie edukacji leśnej	K	X	X	b.d.	Środki własne odpowiedzialnego	Nadleśnictwo Ustroń
III.2. Ochrona przed nadzwyczajnymi zagrożeniami						
III.2.1. Dążenie do właściwego zagospodarowania obszarów wymagających ochrony przed powodzią	K	X	X	b.d.	Środki własne odpowiedzialnego, środki wspólnotowe	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (RZGW)
III.2.2. Wspieranie działalności jednostek specjalistycznych ratownictwa w ramach OSP	W	X	X	200 000,00/rok	Środki własne, fundusze krajowe, środki unijne	Miasto Ustroń, jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP)
III.2.3. Doposażenie magazynu miasta O.C. i przeciw powodziowego w środki ratownictwa	W	X	X	5000,00/rok	Środki własne odpowiedzialnego, fundusze krajowe, środki unijne	Miasto Ustroń,
III.3. Monitoring środowiska						
III.3.1. Opracowanie i wdrożenie wspólnego systemu i wymiany informacji o ochronie środowiska	W, K		X	b.d.	Środki krajowe, środki wspólnotowe	Inne Gminy, Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska (WIOŚ)

W – zadanie własne,

K – zadanie koordynowane,

X – okres realizacji (zadania mogą być realizowane do końca 2017 r. lub w perspektywie długoterminowej do 2021, lub w jednym i drugim interwale czasowym).

8.1. CEL NADRZĘDNY PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Prawo krajowe dostosowane do wymogów unijnych nakłada obowiązek ochrony środowiska naturalnego zgodnie z wymogami zrównoważonego rozwoju. Dlatego też celem nadrzędnym „Programu ochrony środowiska dla Miasta Ustroń na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021” jest:

OCHRONA I RACJONALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO MIASTA USTROŃ

8.2. CELE I ZADANIA O CHARAKTERZE SYSTEMOWYM

8.2.1. WŁĄCZENIE ASPEKTÓW EKOLOGICZNYCH POLITYK SEKTOROWYCH

Cele i działania Miasta Ustroń:

1. Wprowadzanie do wszystkich dokumentów o charakterze strategicznym oraz polityk sektorowych Miasta Ustroń zagadnień ochrony środowiska.

2. Objęcie strategii i polityk sektorowych Miasta Ustroń strategicznymi ocenami oddziaływania na środowisko zgodnie z obowiązującym prawem.

8.2.2. AKTYWIZACJA RYNKU DO DZIAŁAŃ NA RZECZ ŚRODOWISKA

Dzięki aktywizacji rynku do działań na rzecz ochrony środowiska zamierza się uzyskać:

- równoprawne warunki w dostępie do ograniczonych zasobów oraz możliwości odprowadzania zanieczyszczeń przez wszystkie podmioty gospodarcze,
- zachowanie i tworzenie miejsc pracy w dziedzinach mniej obciążających środowisko (tzw. zielone miejsca pracy),
- rozwój produkcji towarów i usług, które mniej obciążają środowisko, a przez to, prowadzą do bardziej zrównoważonej konsumpcji,
- ekonomizację ochrony środowiska,
- rozwój potencjału doradczego służącego zrównoważonemu rozwojowi,
- wzmocnienie i poszerzenie oferty leczniczej i turystycznej miasta w pełni uwzględniającej potrzeby ochrony środowiska.

Partnerstwo z sektorem gospodarczym

CELE I DZIAŁANIA MIASTA USTROŃ

1. Dokonywanie konsultacji pomiędzy przedstawicielami administracji samorządowej i sfery gospodarczej wszelkich zamierzeń związanych z ochroną środowiska (z możliwym udziałem przedstawicieli także innych działów administracji publicznej oraz związków zawodowych, organizacji ekologicznych i innych zainteresowanych organizacji społecznych), mających na celu prowadzenie bieżącej dyskusji na temat funkcjonowania istniejących mechanizmów ochrony środowiska oraz propozycji wprowadzania nowych rozwiązań w tej dziedzinie.

2. Rozważenie możliwości wprowadzania znaku ekologicznego oraz opracowanie kryteriów przyznawania tego wyróżnienia przez miasto dla prowadzących na terenie miasta działalność gospodarczą.

Kształtowanie postaw konsumentów

CELE I DZIAŁANIA MIASTA USTROŃ

1. Wprowadzenie problematyki bezpośredniego i pośredniego oddziaływania na środowisko przez sferę konsumpcji do postaw programowych kształcenia we wszystkich typach szkół, a także w miarę możliwości do programów szkoleń organizowanych przez pracodawców, instytucje publiczne i organizacje społeczne.

2. Włączenie prezentacji obejmujących oddziaływanie na środowisko zachowań konsumentów do lokalnych środków przekazu oraz instytucji kultury i wypoczynku, przy możliwie szerokim zaangażowaniu do udziału w takich prezentacjach osób cieszących się wysoką społeczną popularnością i autorytetem oraz reprezentujących szanowane i poważne instytucje.

3. Konsekwentna realizacja obowiązków w zakresie udostępniania informacji o środowisku wynikających z ustawy – Prawo ochrony środowiska.

CELE I DZIAŁANIA MIASTA USTROŃ

1. Zapewnienie należytego poziomu finansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska przez celowe fundusze ekologiczne.

2. Rozszerzanie i upowszechnianie systemu zachęt finansowych zmierzających do wykorzystywania środków prywatnych na finansowanie przedsięwzięć proekologicznych poprzez dofinansowywanie z funduszy ekologicznych działań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska podejmowanych przez mieszkańców miasta związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest czy ograniczeniem niskiej emisji.

8.2.3. MECHANIZMY EKONOMICZNE I SYSTEMY FINANSOWANIA

Mechanizmy ekonomiczne

Przewidywania działania systemowe na szczeblu ogólnokrajowym:

- zwiększenie zakresu stosowania opłat produktowych,
- rozszerzenie zakresu stosowania niektórych opłat za korzystanie ze środowiska na gospodarstwa domowe,
- zmiana funkcjonowania systemu i rozdziału kar pieniężnych wymierzanych za naruszenie wymagań ochrony środowiska,
- przygotowanie systemu dobrowolnych ubezpieczeń ekologicznych,
- stworzenie systemu obowiązkowych ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej od szkód ekologicznych wraz z określeniem rodzajów działalności podlegających tym ubezpieczeniom,
- tworzenie rynków uprawnień do emisji zanieczyszczeń środowiska i zasad obrotu takimi uprawnieniami,
- przygotowanie instytucjonalne i logistyczne do uczestnictwa Polski w międzynarodowym handlu emisją CO₂,
- utworzenie systemu oceny kosztów zewnętrznych niektórych form korzystania ze środowiska,
- redystrybucja środków pochodzących ze zbieranych opłat w celu dostosowanie do rodzaju i wielkości uzyskiwanych wpływów, rodzaju i skali wymagających rozwiązania problemów środowiskowych oraz zasad udzielania pomocy publicznej przedsiębiorstwom,
- dalsze wykorzystywanie mechanizmów preferencyjnego finansowania ekologicznych inwestycji ochronnych w gospodarstwach domowych polegających przede wszystkim na preferencjach kredytowych i fiskalnych dla tych gospodarstw, które we własnym zakresie podejmować będą odpowiednie inwestycje ochronne (np. modernizacja systemów ogrzewania, termomodernizacja, usuwanie wyrobów zawierających azbest itp.).

8.2.4. WZMOCNIENIE INSTYTUCJONALNE

CELE I DZIAŁANIA MIASTA USTROŃ

1. Wzmocnienie etatowe Wydziału Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miasta Ustroń,

2. Utworzenie nowych komórek lub powierzenie już istniejącym strukturom nowych zadań związanych z dostępem do specyficznych programów unijnych lub międzynarodowych działających jako punkty informacyjne i kontaktowe w celu usprawnienia przepływu informacji i koordynacji prowadzonych działań.

8.2.5. EDUKACJA EKOLOGICZNA, DOSTĘP DO INFORMACJI O POSZERZANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO

Skuteczna realizacja celów Programu Ochrony Środowiska wymaga udziału w tym procesie wszystkich zainteresowanych podmiotów wywierających bezpośredni lub pośredni wpływ na sposób i intensywność korzystania ze środowiska, w tym również udziału obywateli.

Budowa świadomości ekologicznej społeczeństwa Miasta Ustroń będzie realizowana poprzez następujące cele.

- zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców Miasta Ustroń,
- propagowanie ekologicznego stylu produkcji i konsumpcji,
- edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach,
- tworzenie lokalnych ośrodków edukacji ekologicznej,

- kształtowanie polityki informacyjnej mającej na celu rezygnację przez firmy i instytucje z nieekologicznych kotłowni węglowych,
- mobilizowanie społeczeństwa do podejmowania działań proekologicznych,
- wspieranie instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną środowiska,
- podnoszenie skuteczności przestrzegania przepisów dotyczących ochrony środowiska.

DZIAŁANIA MIASTA USTRON

1. Udostępnianie za pośrednictwem Internetu informacji o stanie środowiska na terenie Miasta oraz informacji wynikających z ustawy prawo ochrony środowiska (na bieżąco),
2. Wsparcie wybranych projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe w tym powierzenie tym organizacjom realizacji niektórych projektów inicjowanych przez samorząd (na bieżąco),
3. Realizacja przewidzianych prawem obowiązków w zakresie zapewniania społecznego udziału w procedurach oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć, planów i programów (na bieżąco),
4. Zwiększenie udziału problematyki ekologicznej w podstawach programowych kształcenia we wszystkich typach szkół oraz rozwój szkoleń obejmujących zagadnienia środowiskowe organizowanych przez pracodawców, instytucje publiczne i organizacje społeczne (na bieżąco),
5. Umożliwienie funkcjonowania ciał konsultacyjnych zajmujących się problematyką ekologiczną, skupiających przedstawicieli administracji publicznej i sfery biznes, z możliwym i pożądanym udziałem także przedstawicieli organizacji społecznych,
6. Realizacji prezentacji o treściach ekologicznych dotyczących Miasta Ustroń w prasie lokalnej oraz instytucjach obsługi ruchu turystycznego, kultury i wypoczynku.

8.2.6. MONITORING JAKOŚCI ŚRODOWISKA

DZIAŁANIA MIASTA USTRON

1. Wykorzystanie badań monitoringowych środowiska na terenie Miasta Ustroń prowadzonych przez WIOŚ (oraz inne służby), informacje o stanie środowiska Miasta Ustroń, przy opracowywaniu raportów o stanie środowiska miasta oraz programów ochrony środowiska i raportów z wykonania tych programów.
2. Udostępnianie za pośrednictwem Internetu informacji o stanie środowiska na terenie Miasta Ustroń, raportów uwzględniających dane z monitoringu środowiska Miasta Ustroń (praca ciągła).

8.3. „GORĄCE PUNKTY”

Głównym zagrożeniem dla środowiska jest zbyt duża koncentracja lub natężenie zanieczyszczeń i innych uciążliwości w niektórych miejscach obszaru Miasta Ustroń – są to tzw. „gorące punkty”. Działania podejmowane w celu zmniejszenia lub eliminacji ich negatywnego oddziaływania na środowisko i zdrowie człowieka należy traktować jako działania priorytetowe w skali Miasta.

Obecnie na terenie miasta za „gorące punkty” można uznać obszary przyległe do drogi Skoczów-Wisła oraz obszar strefy przemysłowej w mieście.

9. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ PROGRAMU

Na podstawie przedstawionego powyżej zestawienia celów krótko i średnioterminowych niezbędnych do skutecznej realizacji Programu Ochrony Środowiska dokonano uszczelnienia konkretnych zadań realizacyjnych dla okresu 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021 uwzględniając warunki lokalne dla Miasta Ustroń.

Oprócz konkretnych zadań realizacyjnych niezbędnych do osiągnięcia założonych celów Programu określono również według kolejności zapisu szczegółowy okres realizacji oraz jednostki odpowiedzialne i uczestniczące w realizacji konkretnego zadania. Zadania zestawiono w harmonogramie realizacji i finansowania zadań Programu.

Przyjęte do wdrożenia zadania oddano analizie w zakresie kosztów w celu określenia niezbędnych nakładów finansowych na ich realizację oraz sposobu finansowania. Dla obniżenia ponoszonych jednorazowo nakładów inwestycyjnych proponuje się wdrażanie etapowe części zadań. Przy realizacji powyższych zadań w pierwszym etapie niezbędne będzie uruchomienie środków własnych, a następnie możliwe byłoby uruchamianie środków z dotacji, pożyczek i innych źródeł.

Konstruując harmonogram realizacji Programu uwzględniono priorytety realizacyjne określone w założeniach programu.

10. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja zadań Programu Ochrony Środowiska wymaga odpowiedniego zabezpieczenia i uzyskania środków budżetowych jak i pozabudżetowych.

ANALIZA UWARUNKOWAŃ FINANSOWANIA PRZEDSIĘWZIĘĆ INWESTYCYJNYCH

Nakłady finansowe wymagane na realizację zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska przewyższają możliwości finansowe jednostek samorządu terytorialnego.

Środki finansowe z tytułu opłat i kar za usuwanie drzew i krzewów oraz opłat i kar za gospodarcze korzystanie ze środowiska w wysokościach ustalonych przepisami prawa, przeznacza się w całości na zadania związane z ochroną środowiska w gminie.

Do zadań z zakresu ochrony środowiska, które zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (art. 400a ust. 1) może finansować gmina z w/w środków, należą:

- przedsięwzięcia związane z ochroną wód;
- wspomaganie realizacji zadań modernizacyjnych i inwestycyjnych, służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej, w tym dotyczących instalacji lub urządzeń ochrony przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji wodnej;
- przedsięwzięcia związane z gospodarką odpadami;
- przedsięwzięcia związane z ochroną powierzchni ziemi;
- wspomaganie realizacji zadań państwowego monitoringu środowiska, innych systemów kontrolnych i pomiarowych oraz badań stanu środowiska, a także systemów pomiarowych zużycia wody i ciepła;
- wspomaganie systemów gromadzenia i przetwarzania danych związanych z dostępem do informacji o środowisku;
- przedsięwzięcia związane z ochroną powietrza;
- wspomaganie wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnej oraz wprowadzania bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii;
- wspomaganie działalności związanej z wytwarzaniem biokomponentów i biopaliw ciekłych;
- wspomaganie ekologicznych form transportu;
- działania z zakresu rolnictwa ekologicznego bezpośrednio oddziałujące na stan gleby, powietrza i wód, w szczególności prowadzenie gospodarstw rolnych produkujących metodami ekologicznymi położonych na obszarach podlegających ochronie na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- przedsięwzięcia związane z ochroną przyrody, w tym urządzenie i utrzymanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków;
- profilaktykę zdrowotną dzieci zamieszkałych na obszarach, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska;
- edukację ekologiczną oraz propagowanie działań proekologicznych i zasady zrównoważonego rozwoju;
- współfinansowanie projektów inwestycyjnych, kosztów operacyjnych i działań realizowanych z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi;
- przygotowywanie dokumentacji przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, które mają być współfinansowane ze środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi;
- współfinansowanie projektów inwestycyjnych, kosztów operacyjnych i działań realizowanych z udziałem środków bezzwrotnych pozyskiwanych w ramach współpracy z organizacjami międzynarodowymi oraz współpracy dwustronnej;

· współfinansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych na zasadach określonych w ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz. U. z 2009 r. Nr 19, poz. 100);

· inne zadania służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej, wynikające z zasady zrównoważonego rozwoju i polityki ekologicznej państwa.

Ponadto zadania z zakresu ochrony środowiska mogą być finansowane ze środków zewnętrznych (krajowych i unijnych).

Do krajowych funduszy zalicza się między innymi Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Celem działalności Narodowego Funduszu jest finansowe wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach jest podstawowym źródłem finansowania działań i projektów proekologicznych realizowanych przez samorządy lokalne oraz podmioty gospodarcze działające w Województwie Śląskim.

Przedsięwzięcia z szeroko rozumianego obszaru ochrony środowiska, dla Miasta ustroń, obejmują programy Infrastruktura i Środowisko oraz Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego.

Szczegóły dotyczące wytycznych Programu Infrastruktura i Środowisko dostępne są na portalu www.pois.gov.pl.

Szczegółowe kryteria naboru i oceny wniosków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego dostępne są na stronie internetowej www.rpo.silesia-region.pl.

11. SYSTEM OCENY REALIZACJI PROGRAMU WRAZ Z PROPONOWANYMI WSKAŹNIKAMI

Monitoring dostarcza informacji, w oparciu o które można ocenić, czy stan środowiska ulega polepszeniu czy pogorszeniu. Jest także podstawą oceny efektywności wdrażania polityki środowiskowej. Głównym celem monitoringu jest zwiększenie efektywności polityki środowiskowej poprzez zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych dotyczących jakości środowiska i zachodzących w nim zmian.

Monitoring jakości środowiska w Mieście Ustroń jest realizowany w ramach monitoringu krajowego i regionalnego Województwa Śląskiego, jako część składowa monitoringu Powiatu Cieszyńskiego. Wyniki badań pozyskiwane w ramach realizacji monitoringu zostały wykorzystane do opracowania diagnozy stanu środowiska naturalnego Miasta, określenia trendów - co jest podstawą do zdefiniowania polityki ochrony środowiska w Mieście.

W okresie wdrażania niniejszego programu, dane uzyskiwane z monitoringu jakości środowiska będą pomocne przy aktualizacji programu ochrony środowiska.

Etapy monitoringu i ewaluacji Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Ustroń zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 8 Etapy monitoringu i ewaluacji Programu Ochrony Środowiska Miasta Ustroń

Lp.	ETAP	Zadania	Wyniki i procedury
1	Zbieranie danych i informacji	Zbieranie danych	Materiał będący podstawą analizy i oceny
2	Analiza danych i informacji	Uporządkowanie, przetworzenie i archiwizacja uzyskanych analiz	Materiał będący podstawą do przygotowania raportu
3	Przygotowywanie raportów	Zestawienie uzyskanych danych w raport	Raporty z realizacji POŚ (co 2 lata)

4	Ocena wyników	Ocena porównawcza uzyskanych wyników z założeniami	Określenie stopnia wykonania przyjętych zapisów POŚ
5	Identyfikacja odchyleń	Ocena stopnia rozbieżności wyników od założeń	Przygotowanie zapisów korygujących
6	Aktualizacja POŚ	Aktualizacja celów i zadań POŚ	Aktualna wersja POŚ Miasta ustroń

Zdefiniowano wskaźniki pozwalające na ocenę stopnia realizacji założeń Programu Ochrony Środowiska w Mieście Ustroń.

Tabela 9 Wskaźniki monitoringu realizacji Programu Ochrony Środowiska Miasta Ustroń

Symbol	Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika
1	Powierzchnia lasów i powierzchnia gruntów zadrzewionych [ha]	Powierzchnia lasów i powierzchnia gruntów zadrzewionych/powierzchnia miasta ogółem [ha]
2	Powierzchnia łąk i pastwisk [ha]	Powierzchnia łąk i pastwisk/powierzchnia miasta ogółem [ha]
3	Powierzchnia łączna obszarów przyrodniczych objętych ochroną prawną [ha]	Powierzchnia łączna obszarów przyrodniczych objętych ochroną prawną/ powierzchnia miasta ogółem [ha]
4	Powierzchnia terenów zieleni parkowej [ha]:	Powierzchnia terenów zieleni parkowej/ powierzchnia miasta ogółem [ha]
5	Ilość gminnych budynków publicznych ogrzewanych źródłami proekologicznymi [szt]	Ilość gminnych budynków publicznych ogrzewanych źródłami proekologicznymi/ilość budynków miejskich ogółem [szt]
6	Zużycie wody [m ³]	Zużycie wody ogółem/ludność ogółem/rok
7	Ludność obsługiwana przez wodociągi	Ludność obsługiwana przez wodociągi/ludność ogółem
8	Ludność obsługiwana przez oczyszczalnię ścieków	Ludność obsługiwana przez oczyszczalnię ścieków/ ludność ogółem
9	Ilość ścieków sanitarnych wytworzonych ogółem [m ³]	Ilość ścieków sanitarnych wytworzonych ogółem/ludność ogółem/rok
10	Recykling odpadów komunalnych [Mg]	Odpady komunalne poddane recyklingowi/wytworzone [Mg]
11	Ochrona środowiska w wydatkach miasta [zł]	Nakłady na ochronę środowiska [zł]

Okresowa analiza powyższych wskaźników pozwoli na miarodajną ocenę stopnia realizacji założeń Programu Ochrony Środowiska oraz na wprowadzenie ewentualnych korekt.

Powyższa lista wskaźników może zostać rozszerzona o kolejne mierniki. Poza głównymi miernikami przy ocenie skuteczności realizacji Programu mogą być stosowane wskaźniki społeczno-ekonomiczne, wskaźniki presji na środowisko i stanu środowiska oraz wskaźniki reakcji społeczeństwa.

Procedury i oceny weryfikacji Programu ochrony środowiska, sprawozdawczość

Bezpośrednim wskaźnikiem zaawansowania realizacji zadań Programu Ochrony Środowiska będzie wysokość ponoszonych nakładów finansowych oraz uzyskiwane efekty rzeczowe. Uzyskiwane efekty rzeczowe zweryfikowane przez ocenę stanu jakości i dotrzymywania norm komponentów środowiska dokonaną w ramach systemu monitoringu ilustrować będą zaawansowanie realizacji Programu w skali rocznej i umożliwiać dokonywanie niezbędnych korekt na bieżąco.

Upowszechnienie informacji o stanie środowiska i realizacji Programu ochrony środowiska

Informacja ekologiczna dostępna jest poprzez: publikacje Głównego Urzędu Statystycznego, Ministerstwa Środowiska, służb państwowych (Inspekcja ochrony Środowiska, Państwowy Zakład Higieny, Inspekcja Sanitarna); prasę popularnonaukową o tematyce ekologicznej; programy telewizyjne i radiowe; publikacje o charakterze edukacyjnym i popularyzatorskim jednostek naukowo-badawczych; publikacje opracowane przez organizacje pozarządowe; targi i giełdy ekologiczne; akcje edukacyjne i promocyjne; internet.

12. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Niniejszy Program Ochrony Środowiska został sporządzony dla Miasta Ustroń na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021. Celem niniejszego programu jest wybór i wskazanie optymalnej drogi postępowania w zakresie racjonalnego korzystania ze środowiska, ochrony elementów środowiska narażonych na degradację w wyniku gospodarczej działalności człowieka oraz przywrócenia pierwotnych walorów obszarom już zdegradowanym w sensie ekologicznym.

Przedmiotowy dokument swoim zakresem obejmuje również wskazanie konkretnych celów i zadań realizacyjnych z zakresu ochrony środowiska dla Miasta Ustroń w horyzoncie czasowym czterech lat z uwzględnieniem celów i zadań strategicznych długofalowych dla następnych czterech lat. Cele i zadania krótkookresowe są ujęte w harmonogram określający czas realizacji i źródła finansowania realizacji Programu.

Przedstawione w niniejszym Programie cele, strategię ich realizacji i działania są zgodne z obowiązującym ustawodawstwem z zakresu ochrony środowiska oraz celami i kierunkami działań określonymi w Polityce ekologicznej Państwa oraz Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego i aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego.

W uproszczeniu możemy wyróżnić następujące elementy składowe będące podstawą konstrukcji niniejszego Programu:

- wprowadzenie,
- analizę aktualnego stanu środowiska,
- określenie celów i zadań programu ochrony środowiska,
- sprecyzowanie harmonogramu zadań realizacyjnych wynikających z Programu,
- określenie metodyki wdrażania i kontrolowania realizacji programu.

Ocena stanu istniejącego środowiska przyrodniczego Miasta Ustroń jest niezbędna do określenia celów i priorytetów w zakresie działań mających na celu ochronę środowiska lub poprawę stanu poszczególnych elementów środowiska. Ocena ta dotyczy wszystkich elementów środowiska przyrodniczego.

Program Ochrony Środowiska to zbiór określonych na podstawie dostępnej wiedzy z zakresu zachowań ekologicznych oraz stanu istniejącego, celów i przyporządkowanych im zadań realizacyjnych mających w wyniku ich wdrożenia zapewnić osiągnięcie zamierzonych celów.

Program ochrony środowiska porusza m.in. następujące zagadnienia:

- racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych (zmniejszenie materiałochłonności i wodochłonności gospodarki, ochrona gleb, racjonalna eksploatacja lasów, ochrona zasobów kopalin);
- poprawa jakości środowiska (ochrona wód, ochrona powietrza, gospodarowanie odpadami, hałas, pola elektromagnetyczne, bezpieczeństwo chemiczne i biologiczne, poważne awarie, ochrona przyrody i bioróżnorodności).

Harmonogram realizacji zadań wynikających z założonych celów Programu Ochrony Środowiska określa szacunkowe terminy wdrażania zadań. W celu skutecznego wdrażania w życie przyjętego Programu Ochrony Środowiska wskazano wymagane procedury zachowań uczestników programu. Dotyczy to prowadzonych technik monitoringu, wymaganej sprawozdawczości, procedur kontroli realizacji programu. Określono również mierniki (wskaźniki) realizacji Programu Ochrony Środowiska, które są niezbędne do weryfikowania i raportowania wykonania Programu Ochrony Środowiska. Wskazano też najważniejsze mechanizmy i możliwe źródła finansowania Programu Ochrony Środowiska.

13. ZAŁĄCZNIKI DO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA USTROŃ

13.1. ZAŁĄCZNIK NR 1 WYKAZ LITERATURY

1. Kodeks dobrej praktyki rolniczej, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwo Środowiska – 2002,
2. Kondracki J. + Geografia Regionalna Polski + PWN Warszawa 1998,
3. Racznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej, GUS Warszawa,
4. Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, Ministerstwo Środowiska, Warszawa,
5. Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektyw do 2016 roku,
6. Program Ochrony Środowiska województwa śląskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego,
7. Program ochrony środowiska dla Powiatu cieszyńskiego
8. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”,
9. Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013,
10. Strategia Rozwoju Śląska Cieszyńskiego na lata 2001-2016,
11. Strategia Rozwoju Miasta Ustroń do roku 2020,
12. Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektyw do roku 2018,

13.2. ZAŁĄCZNIK NR 2: WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (j.t. Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 145 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 21 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. O utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz.U.2013. poz. 1399 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. O ochronie przyrody (t.j. Dz.U.2013 poz. 627 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. O ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U.2013 r. poz. 1205 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. O lasach (t.j. Dz.U.2011 Nr 12 poz. 59),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.)

13.3. ZAŁĄCZNIK NR 3: WYKAZ TABEL

- Tabela 1 Dziedziny, cele długoterminowe i średnioterminowe objęte Aktualizacją Programu Ochrony Środowiska Powiatu Cieszyńskiego,
- Tabela 2 Wartość bonitacyjna gleb,
- Tabela 3. Liczba ludności w latach,
- Tabela 4 Wykaz pomników przyrody,
- Tabela 5. Cele dotyczące ochrony dziedzictwa przyrodniczego,

- Tabela 6. Cele dotyczące poprawy jakości środowiska oraz zrównoważonego wykorzystania materiałów, wody i energii,
- Tabela 7. Cele dotyczące edukacji ekologicznej i poprawy bezpieczeństwa ekologicznego,
- Tabela 8. Etapy monitoringu i ewaluacji Programu Ochrony Środowiska Miasta Ustroń,
- Tabela 9. Wskaźniki monitoringu realizacji Programu Ochrony Środowiska Miasta Ustroń.